

Pannonhal—

M

2016/9.évfolyam/2.szám

A tartalomból:

Szent Márton és Pannónia

Ízek, imák, képek

Interjú Kovács Alidával

Ernst-kódex itthon

Ballagás '16

Tíz év jazz Pannonhalmán

Tartalom

- 02 Változunk - Maradunk
- 03 Ausculta
- 04 Ora - Szent Márton és Pannónia
- 06 Est nobis societas
Szent Márton és Pannónia
- 07 Életünk - Vívó olimpikek
fotózása, Mécs 20
- 08 Természetfotózás orchideákkal
- 09 Narancsbor, A jeruzsálemi
pátriárka Pannonhalmán
- 10 Fejlődési pályán - Díszterem
- 11 Alumni - Szent Márton-maraton
- 12 Iskolatörténet - Mozi II.
- 14 Életünk
- 18 Interjú Kovács Alidával
- 20 Alumni - Felelősségvállalás
- 21 Életünk - Családnapi
- 22 Est nobis societas
Ernst-kódex, A zene bűvöletében
- 23 Szent Márton-bélyeg
- 24 Ajánló - Arcus Temporum 2016
- 25 Pannonhalmi Gyógynövényhét
- 26 Eredmények
- 28 Életünk - Szabinás hittantábor
- 29 Ballagási beszédtröredékek
- 31 Pannonhalmi, Isten Véled!

Változunk

Az elmúlt tizegynéhány évben Pannonhalmán a reggeli zsoltósmát úgy imádkozzuk, hogy a vigíliát közvetlenül követik a laudes zsoltárai. Így egy hosszabb imaóra került a nap elejére, amelynek során az év nagy részében – évszaktól függően – más és más zsoltárnál és zsoltársoroknál kezd el derengő, majd egyre éteribb fénybe borulni a bazilika. Ahogy jön fel a nap, elérve a rozetta ónixlapját, minden más fényt kap. Talán hasonló lehetett még a színes üvegablakok előtti korban is, amikor ez a bazilika még új volt, a ciszter stílussal áthatott 13. században. Vajon

Maradunk

megfordult-e Oros vagy Favus apát fejében annak idején, egy-egy nehezebbnek ígérkező napja reggeli istendicséretén, egy zsoltársoroknál ettől a furcsa-éteri fénytől elkalandozott gondolatai között, hogy nyolcszáz év múlva ilyenkor is lehet, hogy ugyanennél a zsoltársoroknál jön majd be a fény? És vajon melyiknél jön be 2816 nyári Szent Benedek ünnepén? Hány nap volt már azóta? És hány lesz addig? Egyetlen. Hiszen bármely zsoltársor emeli is ki, akármikor kalandozik is el a gondolatunk múltba vagy jövőbe, vagy viaskodunk a jelennel, a fény forrása ugyanaz.

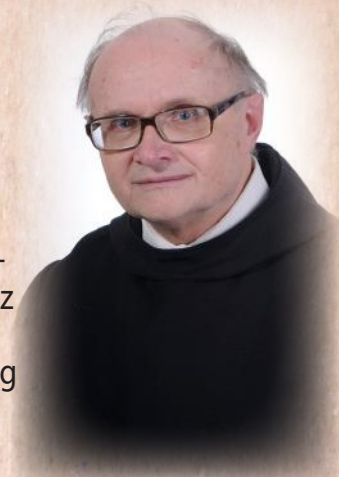
Juhász-Laczk Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Pannonhalmi Főapátság
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu, 9090 Pannonhalmi, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
Szerkesztette: Csértán Károly, Dejsics Konrád OSB, Juhász-Laczk Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László
A fotókat készítette: Békés Fotó, Gucsik Bence, Horváth Tamás, Kormos Gyula,
Mező Krisztián, Németh Kinga, Tabló Stúdió, Vasali Kata, Zsebedits Enikő
A címlapfotót Horváth Tamás, a plakátot Bérczesi Tamás készítette.
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhal-MA I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly dizájnya alapján
Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5500 példányban
Pannonhalmi, 2016

Ausculda

Nagy próféta támadt közöttünk

Jézus Galileából a Tábor-hegy felé vivő úton egy kisvároson, Naim városán halad keresztül. A város kapujánál két menet találkozik: az egyiket az élet szerzője, Jézus vezeti, vele voltak tanítványai is, a másik élén a halál halad, egy özvegyasszony egyetlen halott fiát hozzák kifelé, nagy tömeg kíséri. Jézus Jeruzsálem felé tart, ahol őt, az élet szerzőjét megölik, és ahol egy gyilkosnak, a halál szerzőjének, Barabásnak a kiáltozó tömeg kérésére Pilátus megkegyelmez.

Jézus részvétet érez az özvegy iránt, amikor az elveszíti egyetlen fiát, hiszen Isten irgalmas szeretetét hirdeti, és boldognak mondta a sírókat: „boldogok, akik most sírnak, majd vigasztalást nyernek.” Isten Országá Jézus által jelenik meg, aki irgalmas szeretetében könyörül a szorongatottakon. Megszólítja az asszonyt: „Ne sírj!”, majd megszólítja az ifjút is: „Kelj föl!”, és ez a megszólítás vigaszt és életet ad. „Isten életre kelti a halottakat, és létre hívja a nem létezőket”, hiszen Ő az élet szerzője.

Az ifjú él, felül, és beszélni kezd. Jézus hatalma irgalmának szolgálatában áll. A hatalom és irgalom az üdvösség idejének jelei. Jézusban Isten bensőséges könyörületével meglátogatja népét, „*hogy világosság legyen azoknak, akik sötétségben és a halál árnyékában lakoznak*”.

„Átadta anyjának.” Ez a kifejezés szerepel a Királyok könyvében, amikor Illés feltámasztotta a szareptai özvegyasszony egyetlen fiát. Jézus ugyanúgy próféta, mint Illés, de mégis nagyobb nála: Nagy próféta támadt közöttünk, és Isten meglátogatta az ő népét. Jézus egyetlen szavával életre kelti a halottat, míg Illésnek csak sok imával és hosszas fáradozással sikerül ez. Jézusban együtt nyilvánul meg Isten hatalma és irgalma. A körülállókat félelemmel töltötte el Isten megjele-

nése. De ez volt egyben számukra a dicsőítés és a magasztalás kezdete is: Nagy próféta támadt közöttünk, és Isten meglátogatta az ő népét. Jézus személyében Isten irgalmas szeretete látogatta meg népét. Híre elterjedt egész Júdeában, Palesztinában és az egész környéken, az egész világot igyekszik betölteni.

A tanév folyamán Pannonhalmán töltött hónapokban éppúgy, mint a vakáció hónapjaiban mi is találkozunk Isten irgalmas szeretetével, csak észre kell vennünk. Ha figyelünk rá, ez megtörténhet a hétköznapi apró eseményeiben, de a vasárnapokban is, amikor Jézus halálának és feltámadásának titkát ünnepezve átélhetjük, hogy Isten meglátogatja ma is az ő népét, találkozhatunk Vele a kenyértörésben. Minket is felszólít: „Kelj föl!” Ez számunkra is az új élet lehetőségének kezdetét jelenti, és egyben minket is hálaadásra indít: *Nagy próféta támadt közöttünk, és Isten meglátogatta az ő népét.*

Ora

Szent Márton és Pannónia - Kereszténység a római világ határán

Carlos Azevedo püspök atya, a Kultúra Pápai Tanácsának képviselője, volt lisszaboni segédpüspök az idei év júniusában járt Pannonhalmán. Beszéde, amelyből a következő részlet származik, a pannonhalmi Szent Márton-kiállítás megnyitóján hangzott el.

Szülőföldemen, Portugáliában, nagyon sok, egészen pontosan 175 plébánia viseli Tours-i Szent Márton nevét. Azonban nálunk nagy tiszteletnek örvend egy másik Szent Márton is, aki ráadásul szintén Pannóniából származott. Bragai Szent Márton 510 körül született Pannóniában és 580 körül halt meg Bragában. A szvévek nagy misszionáriusa volt, Braga mellett monostort alapított, és számos luzitán patrisztikus művet szerzett.

Nagyon megindító a számomra, hogy itt lehetek Savariában, azon a helyen, amely egykor egy Dunához közeli katonai tábor volt, és ahol Szent Márton született. Pogány szülei - akik később ellenségesen fogadják kereszténység iránti érdeklődését - a harc istenének, Marsnak a nevét adják neki. Ez a névadás előre jelezte, hogy katonatiszt apja milyen pályára szánja. Néhány, Paviában tanulással töltött év után belép a hadseregbe. Közben elmélyül a kereszténységben, és megkezdí a katekumenátust. Ebben az időszakban történik meg, hogy fél köpenyével betakarja a félmeztelen koldust. 18 éves lehet ekkor. Majd megkeresztelkedik és példás katonaéletet él. Csak 350 körül, amikor már mintegy 35 éves, szerel le, és keresi fel Hilarius püspököt Poitiers-ban. Komoly teológiai és lelki képzést kap tőle, majd visszatér Pannóniába.

Ezeknek az ismert tényeknek a felelevenítése segít szentünk hivatásának a megrajzolásában. Márton a Milánói ediktum 313-as kihirdetése után születik, és a 4. század végén, 397-ben hal meg egy olyan korszakban, amelyben a kereszténységet már nem üldözik, sőt a birodalom védelmét élvezí. Ez azonban újabb veszélyeket jelent számára: az elvilágiasodás miatt a kereszténység kezd elveszíteni prófétai jellegét. Ezért Márton rájön, hogy amikor már nincs meg a vértanúság radikalitása, arra van szükség, hogy a szerzetességben és az aszkézisben éljék meg a szentséget; ez képes kivonni a híveket a világ logikájából, és a hatalmasok előtt is képes hirdetni Isten abszolút nagyságát és az ember méltóságát. A remetehivatás arra indítja Mártont, hogy hagyja el Pannóniát. Ligugébe megy, hogy remeteéletet éljen. Hét évet tölt itt. Társaival imádságos életet él, és közben a vidék megtérítésén fáradozik.

A tours-i püspök halálakor a nép püspökké választja. Erről a jelentről szól egy legenda, amely több mint száz évvel Sulpicius Severus, első életrajzírója után keletkezett: Márton, hogy elkerülje a püspökké választást, libák közé bújt, de a madarak lármája elárulta. Ha nem is igaz a libák árulása, valóságos Márton szembefordulása a püspöki hivatallal. Mártonnak a szerzetesi hivatást kellett védenie, és meg kellett küzdenie a püspökök előítéleteivel, akik kulturátlansággal vádolták az aszkétákat. Ezért Márton egy olyan megújított aszketikus irányzatot hirdet meg, amely képes Gallia egyházában felkelteni a vallásos buzgóságot. Nekiront a kicsinyhitű és gyarló klerikusoknak és püspököknek.

És főleg erényre és szentségre buzdítja a gall-római tanítványokat. Marmoutier-ban továbbra is szerzetesként él, miközben a püspöki szolgálatot is ellátja még 26 éven át.

Márton halála (397) után öt évvel már léteztek képek a szentről. 402-ben Sulpicius Severus kérte Nolai Paulinust, hogy adja neki a magánál őrzött arcképet, amely valószínűleg a galliai Primulacium monostorának keresztelőkápolnájában volt, Márton egy másik képe mellett. Paulinus fellelkesült arra a hírre, hogy Mártont megfessék és tiszteljék: „Helyesen van az, hogy az ember felüdülésének helyén (a baptisteriumban) Márton képmása látható, aki a mennyei ember képét hordozta magán azzal, hogy tökéletesen követte Krisztust. Így aztán azok, akik a fürdőben a földi képmás avítságát levetik, a mennyei lélek hívogató képével találják szembe magukat.” Nolai Paulinus így jellemezte Márton arcképét: „perfectae Martinus regula vitae”. Annak lehetünk tanúi, amint egy késő római szokás, az elhunytakról való kép készítése, új jelentést kap: nem egyszerűen az elhunytáról való emlékeztetést szolgálja, hanem inkább egy ideál bemutatását.

Az 5. század második felében egyre több zarándok látogat Márton sírjához, ezért Perpetuus püspök új épületet emeltet, amely megfelel a nagy zarándoklatok által támasztott igényeknek. Az új szentélyt olyan freskók és mozaikok díszítették, amelyek Márton életét és csodáit ábrázolták. Az Írországból, Itáliából, Portugáliából, a germán területeken túlról és a szláv vidékekről érkező zarándokok a képeken keresztül ismerték meg Tours-i Szent Márton életét.

Márton legrégebbi nyugati ábrázolása a ravennai Sant'Apollinare Nuovo bazilikában maradt ránk. 561 körül készült. A szentet hitvallók sora követi a trónon ülő Krisztus elé. Márton kiemelt helyet foglal el közöttük, még a ruhája színe is más. Bíbor ruhát visel. A trónon ülő Krisztus és Márton ugyanolyan ruhában van. Ez az ábrázolás arra az álomra emlékeztet, amelyet Márton látott. Megosztva köpenyét a koldussal, köpenyének felét Krisztusnak adta. A képen viszont Márton, Krisztus követője kapja meg a felség palástját Krisztustól. Az a tény, hogy Mártont a vértanúk sorában ábrázolják, sőt az első helyet foglalja el közöttük, azt jelzi, hogy Tours püspöke milyen kivételes tiszteletnek örvendett a 6. században Gallián kívül is.

A középkorban a monostorok és székesegyházi iskolák scriptoriumainak ikonográfiai újításai és kreativitása kifejleszti a miniatúra művészetét. Például egy 9. századi fuldai kódexben megjelenik Hrabanus Maurus, amint Mártonnak adja első teológiai munkáját, amelyet Tours-ban készített.

Különös, ahogy a 11. századi Fuldai Sacramentariumban Márton alakja újra összekapcsolódik a Maiestas Domini-vel. Máté 25. fejezete jut eszünkbe. Márton életének programjává tette ezt a szöveget. Az irgalmasság itt leírt cselekedetei ebben a mondatban érik el csúcspontjukat: „Bizony, mondom nektek, amikor ezeket tettétek akár csak eggyel is a legkisebb testvéreim közül, velem tettétek” (Mt 25,40). Az ikonográfia Márton köpenyének megosztását összeköti az eszkatológiával, és cselekedeteinket az örökkévalóság dimenziójába állítja. Azt üzeni, hogy tekintsünk Krisztusra, aki képes új megoldásokat adni a történelem nehéz pillanataiban. (

fordította: Szita Bánk OSB

Est nobis societas

Szent Márton és Pannónia

2016. szeptember 30-ig tekinthető meg a Szent Márton-év egyedülálló kiállítása a Pannonhalmi Apátsági Múzeumban, a major épületében. A híres régészeti leleteket és számos aranytárgyat, köztük a Nagyszentmiklósi kincs egy darabját is felvonultató kiállítás Szent Márton szülőföldjének, Pannóniának közel öt évszázadát mutatja be, betekintést enged a kereszténység e térségen belüli elterjedésébe. Ebben az összefoglaló formában most először tekintheti meg a nagyközönség a korszak nemzetközi jelentőségű kulturális és művészeti értékeit.

Az elmúlt mintegy fél évben sok-sok szó esett Szent Márton életéről, személyiségéről, aktualitásáról. Valamiképpen mindig arra a kérdésre kell választ

találnunk, hogy mennyiben és miként szólítja meg a ma emberét ez a Pannóniában született ókori szent, a szerzetes és a püspök. Sok-sok megközelítésmód létezik, tudós és egyszerű, vallásos és profán, de egy alapvető kortárs tapasztalatunkból mindenképpen kiindulhatunk: két helyen – az egykori Sabaria helyén, Szombathelyen, valamint Pannonhalmán, Szent Márton Monostorában – elevenen él Márton emléke. Takács Imre, a kiállítás atyja ezért javasolta, hogy két helyszínen rendezzük meg a tárlatot. A közös szervezéssel valamilyen helyrehozzuk azt a szakadást, amely egy rosszul felfogott vetélkedés esetén tovább mélyülhetett volna, az együttműködés alkalmi révén viszont egyre inkább gyógyul.

A Szombathelyen és Pannonhalmán bemutatott kiállítás megidézi Szent Márton közvetlen korát, valamint élénk tárja az ókori Pannónia provincia életét mind a kereszténység előtt, mind annak megjelenése után. A kiállítás legkorábbi keresztény emlékei közül kiemelkedő a Szombathelyen bemutatott aranyozott ezüst orrvédőlemez, melyen Krisztus-monogram látható. Igazi ritkaság az 5. századból származó hun áldozati együttes, amelynek különös jelentőségét az adja, hogy pannonhalmi lelet, s ráadásul egyedül itt került elő az aranyos íj teljes

garnitúrája. Az egyik legpazarabb, Magyarországon előkerült késő római lelet (kvalitásban a Seuso-kincs méltó párja), a Vadászjelenetes korsó szintén látható a pannonhalmi kiállítás helyszínén, csakúgy, mint a kora középkori Közép- és Kelet-Európa egyik legértékesebb lelete, az 1799-ben napvilágra került Nagyszentmiklósi kincs több darabja. A pannonhalmi kiállításon a főapátság Szent Mártonhoz való viszonyát bemutató bevezető rész után az első egység az ókeresztény korban kialakult rítus tereit, kellékeit mutatja be. A második egységben azt lehet megismerni, miként élt tovább a kereszténység a népvándorlás korában, a befejező rész pedig abba nyújt betekintést, hogyan viszonyult a korabeli elit a kereszténységhez.

A kiállításon sok-sok apró tárgy vezet be a népvándorlás korának Pannóniájába. Ezekhez gyakran nagyon közel kell hajolni, hogy nemcsak fizikailag, hanem mentálisan is hatást gyakorolhassanak ránk: közelebb kerülhessünk azokhoz az emberekhez, akik alkották, illetve használták e tárgyakat. Takács Imre művészettörténész koncepciója szerint ez a befogadás kulcsa. Létre tud jönni a kapcsolat Szent Márton, a népvándorlás korának keresztény és pogány pannóniai embere, valamint a ma kereső embere között. Egy nagyon változó, átalakuló világban Márton választ tud adni arra a kérdésre, miként tudunk a megváltozott körülmények között ma Jézus tanítványai maradni. A kiállítás víziót ad: a múlt, a jelen és a keresett jövő látomását sugallja. Bemutatott tárgyai, valamint az, ahogy a képet, a látomást közvetíti, vonz és meggyőz. Nem ad direkt válaszokat, de változásra hív.

Dejcsics Konrád OSB

SZENT PANN MÁRTON & ONIA

Életünk

Vívó olimpikonok fotózása

Pannonhalmán otthon van a vívás, ez természetes. Kezdehetnénk ott, hogy az első bencés diák, István király fia, Imre herceg a klasszikus tudományok mellett biztosan tanult fegyverforgatást is Szent Márton hegyén... Mindenesetre 1941-ben a pannonthalmi iskolai oktatás része volt a vívás, a tanév végén éppúgy kellett vizsgázni belőle, mint matematikából, magyarból vagy hittanból. András főapát – egykori budapesti bencés diák – harmincketté éves koráig vívott, Pézsa Tibor olimpiai bajnok az esztergomi bencés gimnáziumban kezdte a vívást, Hámori Jenő olimpiai bajnokunk pedig a győri bencés gimnáziumban érettségizett.

De most már otthon vannak Pannonhalmán a vívás kortárs nagyjai is. Június elején a hazánkat Rióban képviselő tíz vívó olimpikon hivatalos fotózására került sor a főapátságban. A klasszikus terekben – a kerengőben, könyvtárban, alsó sekrestyében és a levendulásban –

készültek az olimpiai részvételt elnyert sportolók fotói. Szilágyi Áron, Márton Anna, Mohamed Aida, Imre Géza, Boczkó Gábor és a többiek mind itt voltak – és nevük most már nem pusztán a sporthírekből ismerős a pannonthalmi vívó diákok számára, hanem a személyes találkozásból is. És a négyszeres olimpiai bajnok Kulcsár Győző sem pusztán sporttörténet – egyébként őt a teremőr kolléganőnk is felismerte a könyvtárteremben – hanem konkrét arc, akivel jól beszélgettünk. A sportolókat kísérő fiúk időközben ismerősnek jelölték be a vívó hölgyeket, és több olyan olimpikonunk van, aki időközben a levendulahetekre is visszatért Pannonhalmára.

A vívókönyv a pannonthalmi fotókkal hamarosan meg is jelenik, az olimpikonok pedig pástra lépnek Rio de Janei-

róban. Reméljük, hogy a következő fotózásra már az érmeikkel együtt jönnek vissza.

MÉCS 20

A magyarországi MÉCS mozgalom július 6-tól 8-ig az Apátság falai között ünnepelte 20 éves jubileumát. A MÉCS jelentése Megismerés, Értékelés, Cselekvés, egy módszer, amellyel házaspárok, családok keresik a házasság mélyebb értelmét, javítják kapcsolatukat Istennel, egymással és gyermekeikkel. A program a Szent Márton-év keretében valósult meg, egyéves előkészítő munka után. Ennek eredményeképpen több mint 120 mécses család, házaspár vehetett részt a rendezvényen, amelyet egyrészt lelki megerősítésnek, másrészt egy örömmünnepek gondoltunk ki.

A résztvevők összlétszáma, a gyerekvagyázókkal együtt, megközelítette a 600 főt. A kapott támogatásnak köszönhetően olyan sokgyermekes családok is részt vehettek a találkozón, akik egyébként nem engedhették volna ezt meg maguknak.

A teljes kollégium prefektusi szobákkal, a főmonostori vendégszobák, a tarjánpusztai vendégház, a Boldogasszony Ház és a Família panzió adott otthont a távolról érkezetteknek. A helybeliek és környékeliek pedig bejáróként vettek részt. A jubileumi találkozó lelki programja két síkon valósult meg: a

felnőttek számára Bíró László püspök atya, a 16-30 év közötti fiatalok számára pedig Béri Renátó karmelita atya tartott tanításokat. Segítették a programokat a MÉCS mozgalomban szolgálatot vállaló papok is, közülük egy valakit név szerint is kiemelnénk: Donnon Murray ferences atya Japánból, aki a kezdetektől segíti a magyarországi mozgalmat. A felnőttek programjai idején 37 gyerekvagyázó – fiatalok és régebb óta fiatalok – segített abban, hogy a gyermekek is élményszerű programokkal tudják megélni a szüleitől távol töltött órákat. Nagyon sokat köszönhetünk nekik, nélkülük nem

Életünk

lehetett volna ilyen családos rendezvényt tartani, hiszen a résztvevők közel fele gyermek volt. Nagyon örömteli, hogy a gyerekvigázók közül 28 helybéli volt, akik nagy örömmel segítettek. Teljes mértékben birtokba vettük az új konferenciatermet, hangosítással, vetítéssel, még szentmisét is tartottunk ott a tanításokon és beszélgetéseken kívül.

Szerda este Csiszér László és társai tartottak fergeteges dicsőítést mintegy 300 résztvevőnek. Csütörtökön este jött a meglepetés, az 500 szeletes jubileumi torta, Csuta Zsolt csákvári cukrászmester felajánlása, amelyből mindenkinek jutott. A tornacsarnokban ezután a Bohém RTB szórakoztatta a könnyed kikapcsolódásra, táncolásra vágyókat. Magasfokú szervezéssel az étkeztetéshez sikerült kifejleszteni egy módszert, amellyel a 600 éhes szájat minimális sorbanállással lehetett két óra alatt megtölteni.

Nagy hálával és köszönettel tartozunk mindenkinek, aki segített a program létrejöttében. A záró szentmisén egy Varga Laci atyától hallott gondolatot idéztünk: „Amikor valamit szeretnénk megvalósítani, akkor van egy tervünk. A Jóistennek is van egy terve a mi célunkkal kapcsolatban. A mi tervünk nem biztos, hogy megvalósul, de a Jóisten terve biztosan.” A találkozó végén úgy éltük meg,

hogy a mi tervünk is megvalósult. Sok volt bencés diák családja tartozik a mozgalomba, így egy picit úgy éreztük, hogy a MÉCS „hazajött” Pannonhalmára. Egy a sok köszönő levélből (Dévényi Norbi Ph'89A és Betti): „A gyerekek már alszanak... Az esti ima előtt néhány mondattal kiértékeljük a jubileumi ünnepünket. Valószínűleg nektek is szívemengető lett volna hallanotok a gyermekeinket. Nagyon hálásak vagyunk Nektek, hogy ehhez az élményhez juttattátok a családunkat! Jó volt találkozni, s látni a sok csillogó szempárt, azt az óriási munkát és erőfeszítést, amiből kialakult ez a szent három nap. Nagyon megerősödött a MÉCS-es öntudatunk. Ez tényleg az alakuló új Jeruzsálem!”

Simon Gábor Ph'82B és Zita MÉCS Nyugat-Dunántúli rv.

Természetfotózás orchideákkal

A nevem Gucsik Bence Arnold, a gimnáziumban tanulok két éve, Albin atya osztályában. Szabadidős érdeklődési köreimnek listája igencsak hosszú, sok minden érdekel. Ezekben belül kiemelkedő szerepet kap a természetfotózás. Idén tavasszal

a magyar orchideák keltették fel igazán az érdeklődésem, így hát utánanéztam, milyen ritkaságok fordulnak elő az apátság körül. Magyarországon jelenleg 67 állandó orchideafajunk van, mindegyikük védett, közülük néhány fokozottan védett!

A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet, amely a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatósága alá tartozik, nagyon változatos és gazdag flórának ad otthont,

amelyben orchideákból is akad jó néhány. Ezek közül kiemelendő a bangók (Ophrys) nemzetsége. Magyarországon jelenleg öt bangófaj van, egy hatodik faj tartós megtelepedése pedig még kérdéses. Mindegyikük fokozottan védett. A Pannonhalmi Tájvédelmi Körzetben eddig kettő fajról van tudomásunk, a pókbangóról és a méhbangóról.

Ez utóbbiról szeretnék szólni néhány szót. A méhbangó (Ophrys apifera), a kettő közül a ritkább és a szebb, egyike talán a legszebb bangóknak Magyarországon. Az amúgy egészen kis termetű növényke közelről gazdag szín- és formavilágot mutat. A magyar flóra egyik kiemelkedő faja, a hatvanas években kihaltnak nyilvánították, de később országszerte újra felbukkant több helyen is.

A kis növény az enyhén nedves, mészből gazdag, bolygatott réteket kedveli. Régi szakirodalmakból tudjuk jelenlétét, majd itt is nyoma veszett. Schmidt Dávid fedezte fel újra a fajt a térségben 2006-ban, azóta számuk egyre csak nő – a botanikusok egyre nagyobb öröme.

Gucsik Bence 10.b

Életünk

Narancsbor

A Pannonhalmi Apátsági Pincészet 2010 és 2013 között ökológiai szőlőtermelést folytatott az écsi Babszőkő-dűlőjében. A négy vegetáció jelentős eredményeket szolgáltatott ahhoz, hogy az észszerű kísérleti tapasztalatokat kiterjesszük teljes szőlőtermesztésünkre, ezzel is elősegítve a kiváló szőlőalapanyag termesztését a fenntartható gazdálkodás jegyében. 2015-ben a borászatban is kísérletbe fogtunk a régi-új borkészítési technológia mentén. Alapanyagul chardonnay és pinot blanc szőlőt választottunk, amelyeket biológiai érésben szüreteltünk. Fehérszőlőinket héjon erjesztettük és négy héten át héjon is tartottuk. Speciális 500 literes, úgynevezett „spin” hordót használtunk erre a célra, ahol a hordó forgatásával maceráltuk az erjedő cefrét. Préselést követően az újbort visszatöltöttük, majd öt hónapon át finomseprőn érleltük, amelyet az érlelési idő alatt a hordó további forgatásával rendszeresen felkevertünk.

Rendhagyó íz- és aromavilágát a héjon történő erjesztésnek, illetve a héjontartásnak köszönheti, amely kiegészül az újhordós jegyekkel. A kénhasználat minimalizálása érdekében a bort nem választottuk le a finomseprőjéről, palackba is így került. A természetesség jegyében kémiai és fizikai stabilizálást sem végeztünk. Szüretlen tétell! Palackozott borunk seprőből származó üledéket, esetleg borkőkiválást tartalmazhat, ami nem borhiba, csupán a természetesség velejárója.

Illés Tamás, kereskedelmi és marketing vezető

A jeruzsálemi pátriárka Pannonhalmán

Május 25-én Pannonhalmára látogatott III. Theophilosz, Jeruzsálem pátriárkája. A jeruzsálemi pátriárkai székhelye eredetileg a negyedik volt a sorban Róma, Alexandria és Antiokia után. A pátriárka, valamint kíséretében Arsenios Kardamakis, Bécs és Budapest görög ortodox metropolitája találkozott Asztrik főapát úrral és a bencés közösséggel, majd részt vett a napközi imaórán. A liturgián kitették az oltárra a monostor három fő ereklőjét (Márton, Benedek, István – mindhárman az ortodox egyház szentjei is) és latinul imádkoztak a zsoltárokat.

A pátriárka ebédnél hosszabb beszédet mondott, amelyet kifejezetten személyes hangúra vett. Szent Márton hegyét a magyar Tábor hegyének nevezte.

A találkozás alkalmat adott arra is, hogy felidézzük Jeruzsálem és Pannonhalma ezeréves kapcsolatait. Még a nagy egyházszakadás előtt monostoralapító Szent István királyunk Jeruzsálemben is építtetett a magyaroknak zarándokházat. 1096-ban Kálmán király a Szentföldre tartó Buillon Gottfried herceget Szent Márton monostorában fogadta. Uros apátunk 1217-ben II. András király kísé-

tében a Szentföldre járt, s az általa újjáépíttetett bazilika déli kapuja, a Porta speciosa a béke városát, Jeruzsálemet jeleníti meg.

Ha pedig a pátriárkák látogatását nézzük: nyugati pátriárkája, a római pápa, II. János Pál 1996-ban, III. Szénuda, Alexandria pátriárkája ugyancsak 1996-ban, Batholomeosz konstantinápolyi ökumenikus pátriárka 2000-ben, II. Alekszisz moszkvai pátriárka pedig 1994-ben látogatott el monostorunkba.

Dejcsics Konrád OSB

Fejlődési pályán

Dísztermi retrospektív

Indokolás

Nincs hol leülni, hogy elférjen mindenki, március 15. A digitális mozi is bele kell tenni. A koncertek is itt lennének, nem a palánkok alatt. Hopp-csupp-csuppot négyszázan éneklünk. Itt a Szent Márton-év, ügyesen irányítjuk, van rá 250 Mft állami támogatás. Nagy ajándék, egy vasunkba sem kerül, köszönet érte mindenkinek.

Kis Müpa

Gutó (Gutowski Robert, 1994A) megálmodta, a Merkbau (Knáb János 1983B és József 1988B) megalapozta, a Pápai Asztalosok (Kovács József: erkölcsileg befogadtuk) felöltöztették, az Interton (Balogh Géza 1992B) behangosította. Mi segítettük belülről. Öregdiákok mindenütt, működik a maffia vagy az Alumni, kinek hogy. Az első látványtervek láttán rátalálunk a kifejezésre. Hivatalosan multifunkcionális terem, a gimnázium felől nézve díszterem, kifelé, legegyszerűbben, Kis Müpa.

Akkora, amekkora köll

Ha mozi, akkor 268 szöllyeszék. Ha koncert, plusz 50-70 karzatülés, méretfüggő. Ha kell, ennyi a lépcsőn is elfér. Ha iskolai ünnepély, plusz 30 pódiumülés. Ha karácsonyi éneklés, akkor kis szerelés, kis színpadbővítés, némi orientációváltás, meg

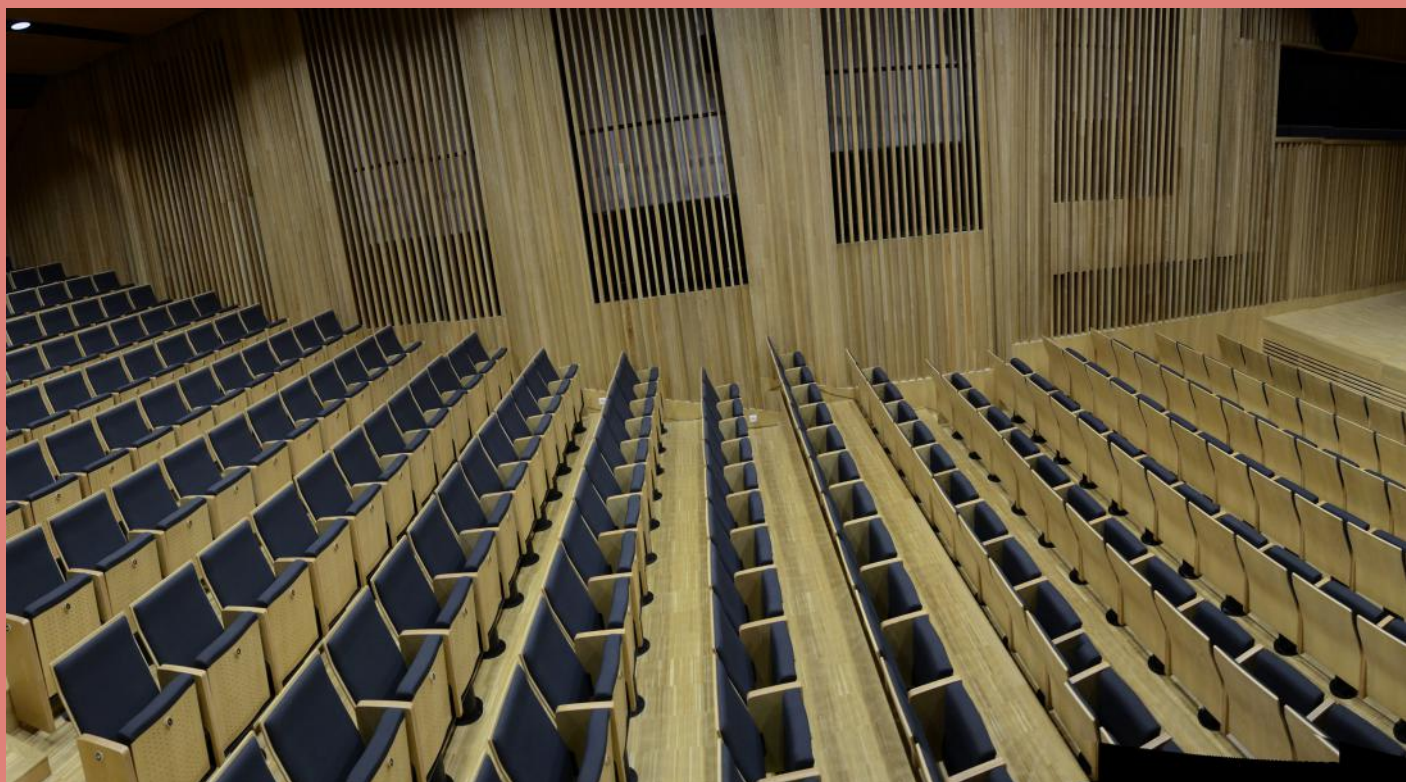
pótszékek – és elméletileg megvan a 400 látóhely. Nincs hely ide leírni, Fermat.

Hegyi László ferences államtitkár jól látja

„Az ember test-szellem-lélek összessége. Egészséges személyiség az lehet, aki mindhárom aspektusát fejleszti. A tornacsarnok átadása adott lehetőséget arra, hogy a régi tornateremből multifunkciós terem váljék. Ennek mostani átadásával az elmúlt négy év fejlesztéseinek eredményeként a Monostorban egy olyan egység jön létre, amely az embert a maga valójában, egészként tudja szolgálni, XXI. századi színvonalon: A Bazilika megújult, letisztult belső terével megadja a lelki elmélyülés és találkozás lehetőségét, az új tornacsarnokban a test fejlesztéséhez adott minden eszköz, a multifunkcionális terem pedig a jövőben a szellem kiművelésének adhat otthont.”

Az első hét

Május 23-án, hétfőn megnyitjuk: pengő cimbalom (Szalai András), lépegető zongora (Csalog Gábor), sipító klarinét (Klenyán Csaba), tiszta hegedű (Kállai Ernő). Bach-Couperin-Mozart-Beethoven-Stravinsky-Kurtág időív. Vászonn le, diák filmbemutató is: ovis Szent Márton: „Ki legyen a püspök? Legyen a féjjem! Ne, legyen Májton!” Vászonn föl, fogadás balról.

Alumni

Aztán szerdán Saul fia vendégekkel, telt házzal, felfokozott várakozással, kétes facebook-kommentekkel: szűknek is bizonyul elsőre, de aztán lépcsőzünk. Klassz az egész. Pénteken már elektromosan teszteljük: játszik és mesél a Kis-templomos Lovagok zenekara (Szikora József 1967B, Kárpáti Attila 1981A): BEAT 50. Szombat, le sem merem írni: Amerika kapitány 3. A sors fintora, a második résszel nyílt az ideiglenes tornatermi digitális mozi is.

Jaj

Közalkalmazott vendégek érkeznek, mutogatjuk az új szerzeményt. Itt eresztjük le, ott engedjük föl, innen

projektorral, onnan mozigéppel, ott világítunk, ide ülünk, oda ülünk, Mátyás-kori várfal. Egyre halkabban mondjuk, látjuk az arcokat. Fény-másoló papír, szalvéta, kréta, jaj. Büszkeségünk, önbizalmunk dicsekvésre vált, örömünk sírásra fordul. De mégsem: csak óvatosságra int.

Ideiglenesen vége

Valóban a bazilika kezdte: addig a tornateremben voltak a misék, meg a Hospodárban. A tornacsarnok folytatta: a tornateremben indulhatott el a digitá-

lis mozi. Majd a díszterem zárta: addig a Telekiben, a terem közepén leengedett vászonnal, félteremmel ment a digitális mozi. Most a Telekire kerülhet majd sor: az első tíz sort kivéve, a terem közepén leengedett függönnyel lezárva nyelvi teremnek használjuk majd. Nem tudjuk meddig, azt sem még, hogy utána mire.

Barcza István, igazgatóhelyettes

Márton-maraton és -torna

Április 16-án zöld pólóba öltözött a várkör, a tornacsarnok pedig narancsba borult: kint a futók, bent a tornászok mérkőznek a távval és a szerekekkel.

A maraton nem csak középiskolás fokú.

235 futó jelentkezett három távra: 95-en neveztek az 1500 m-es, 105-en az 5600 m-es és 35-en a 11200 m-es távra. Futólegendák találkozója.

Olyanok futnak, akik ezen a terepen hihetetlen múlttal bírnak, napi több kilométerrel a lábukban. Aztán akik semmi edzés nélkül lefutják a nagy szakaszt, és olyanok is (mint e sorok írója), akik a verseny hatására kezdtek el futni. Szé-

dületes eredmények születtek, mindenki nyert, aki eljött és végigfutotta. Akár kétszer is hegymenet. Ha mégis nézzük az összesített első eredményeket, az élő futólegendákat: Petőházi Bence (8A) 5:04, Hegyi József (2008B) 20:58, illetve Németh Bence (2016B) 46:26. Jövőre mindenképpen megrendezzük a Szent Márton-év után is, post festa. A név változik, de az élmény marad: utólag derült ki, Zircen már harmadik alkalommal rendezték meg a hasonló nevű futást.

Alumni-kosárkupa

FONTOS! VÁLTOZÁS! Október 8-án lesz az Alumni-kosárkupa a korábban meghirdetett időponttal ellentétben.

Nevezetek csapataitokkal! Kezdjétek már most szervezni, írástok be a naptárba. Sokszor csak egy-két játékos hiányzik. Álljatok össze évfolyamszinten, ha nem jön össze a csapat az osztályból.

Ugyanezen a napon lesz az első nyílt nap is. Hozzátok el fiaitokat, töltsétek egy napot Pannonhalmán!

Barcza István Ph '87 titkár

Iskolatörténet

A pannonhalmi diákotthon mozijának története II.

A virágkor a számítástechnikai eszközök elterjedésével, fejlődésével és a hordozható projektorok megjelenésével (az ezredforduló környékén) kezdett megszűnni. A gyerekek, mint az őket körülvevő felnőttek is, elkezdtek a számítógépekkel filmelőzeteseket és film-törödékeket nézni. Ez a filmnézési mód nyugtalanná tette őket, és már nem volt türelmük két óráig folyamatosan egy filmet nézni, gyorsítások és kihagyó ugrások nélkül. Másrészt úgy gondolták a moziban kicsit később megjelenő filmről, hogy ők ezt már látták. A hordozható projektorok lehetővé tették az órai filmnézéseket is. A filmek feldolgozása helyett újabb és újabb filmeket néztek meg. Pontosabban filmtörödékeket. A többnyire 2 órás filmeket 35-40 perces órákra kellett elosztani, vagy csak rész-

ben megnézni. Ennyi maradt az órából a technika telepítése után. A technikai körülmények is méltatlanok voltak: világos terem, kis kép, sokszor rossz minőségű, „letöltött” filmek. Közben robbanásszerű gyorsasággal szorította ki a hagyományos technikát a digitális mozi. Magyarország sokáig kitartott a régi mellett, de 2013 decemberében nálunk is megszűnt a 35 mm-es filmek forgalmazása. Számunkra alkalmas digitális berendezés (vetítő és hangrendszer) 15 millió forint lett volna. Ezt akkor az iskola nem tudta vállalni. Vettünk egy nagyobb teljesítményű, nagyfelbontású projektort, és azzal folytattuk a mozizást DVD és BR lemezekkel. Tűrhető megoldás volt minőségben is, de csak lemezen megjelent filmeket tudtunk játszani. Ezek vetítése – az iskola zártsá-

gában – jogszerű volt. Akkor úgy tűnt, hogy hosszabb távra kell így berendezkednünk.

A tavasz folyamán megkeresett a Cso-paki Kertmozi tulajdonosa, Szitási Zoltán, nagyon jól képzett informatikus mérnök, hogy komplementer párost alkothatnánk: ő a nyári hónapokban használná a berendezést, mi pedig az iskolaév hónapjaiban. Jónak látszott az ötlet. Ő megvette a gépet, és mi béreljük tőle. Az ő szakértelme jelentős biztonságot is jelent a merőben új mozitechnika működtetéséhez.

Közben a helyszín is jelentősen megváltozott. Miközben az esemény jelentőségéhez arányított, „világraszóló” ünnepséggel birtokba vettük az új tornacsarnokot (kosárcsarnokot), az avatási ünnepséggel egy időben, az

Iskolatörténet

elhagyott öreg tornateremben is jelentős esemény történt. Ekkor érkezett meg az új digitális mozi-berendezés: egy BARCO márkájú vetítő és a hozzá tartozó hangrendszer. Miközben az új rendszert telepítettük, az új csarnokból áthallatszottak az ünneplés hangjai. Szinte időben teljesen hézagmentesen foglalta el a megüresedett tornatermet az új mozi. Néhány napig még egy kis együttélésre is sor került. Még használták a tornatermet, amikor a színpad mélyén – pár nap alatt – elkészült egy ideiglenes gépház az új technika fogadására. Az új vetítőernyőt csak akkor tudtuk elkészíteni, amikor a régi termet testnevelés céljaira már nem használták tovább. Szombaton készült el az új – ugyancsak ideiglenes – nézőtér, és így a tornacsarnok avatása után egy nappal megtarthattuk az első előadást az új berendezéssel.

Ezzel a gimnázium mozijának új, régen várt korszaka kezdődött el. Mögötte volt már hatvan nagyon gazdag esztendő, hiszen a mozi működése együtt kezdődött a gimnáziuméval. Ez alatt a hatvan év alatt, ahogy írtam, különböző technikák és korszakok váltották egymást. A régi diákok szinte mindannyian egyik alapélményükként tartják számon a pannonthalmi moziélményeiket. Fontos hatvan esztendő volt ez, de már évtizedek óta vártuk a térbeli terjeszkedés lehetőségét. A Teleki-terem nem volt igazán alkalmas a mozizásra. A terem hosszához képest kicsi vászonméret, az alacsonyság miatti látási problémák és levegőtlenység sokat csökkentettek a filmnézési élményeken. Várakozásunk a költözéssel beteljesedett.

Fontos ez a váltás. A gép alapvetően digitális mozifilmek (DCI rendszer) vetítésére készült, de bármilyen digitális képet meg tudunk vele jeleníteni. Így

korlátlanul és hamar meg tudjuk szerezni az új filmeket. A 35-ös technikánál – a korlátozott kópiaszám miatt – sokszor évekig kellett várni a legjobb filmekre, vagy a fővárosi művész mozikban ronggyá vetített példányok már el sem jutottak hozzánk. Az új gép segítségével nagyon jó minőségben le tudunk vetíteni a gyerekeknek nagyon sok régi, de valamilyen digitális hordozón (DVD, BR) megjelent fontos filmet.

Fontos ez a váltás most, amikor szinte minden gyerek (és a felnőttek jelentős része is) húsz másodperces képernyőváltásokkal a saját egérmoziját bámulja. Filmtöredékeket nézegetve, növekvő türelmetlenséggel és növekvő unalommal. Lehetetlenné téve, hogy valaha is igazán találkozzék egy filmmel. Különösen is lehetetlenné téve az élményszerű találkozást.

A több mint három méter magas kép (a Teleki vászna 2 méter magas volt), az 5.1-es hangrendszer végre igazi moziélményhez juttat bennünket. Ezek között a körülmények között derül ki, hogy a filmek igazában ilyen módú nézésre készültek.

A régi tornateremben csak egy ideiglenes nézőteret tudtunk berendezni, nagyon sok gyengeséggel (sötétítési nehézségek, kényelmetlen székek, sokszor szükséges átrendezés a terem többféle funkciója miatt). Váratlanul nyertünk egy pályázatot, melynek megvalósultával egy minden igényt kielégítő, mozizásra is kiválóan alkalmas, multifunkcionális terem lett az öreg tornaterem helyén. Amíg elkészült, a Telekibe ideiglenesen telepített digi-

tális rendszerrel folyt a mozizás. A pályázatból csak a terem valósult meg. A technikához (saját digitális kép és hangrendszer) koldulással próbálunk pénzt szerezni. Nevelési szempontból nagyon fontos egy jól működő, viszonylag kényelmes, otthonos mozi. Szerthe a világon nagyon sokan függőségben, vagy azzal határos helyzetben használják infó-kommunikációs eszközeiket. Már türelmük sincsen, hogy hosszabb emberi történeteket kövessenek. Nincs módjuk igazi élményeket szerezni, a történetek segítségével reflektálni saját életükre. A mi diákjaink közül is sokan tartoznak már ezek közé, hiszen ebben a társadalomban élnek. Szeretnénk, ha az új mozi segítségével még fel tudnánk szabadítani őket az egérmozik érzelmét szikkasztó, unalmat termelő rabságából. Hogy minél többen átélhessék azt, amit az öregdiákok – igaz, szerényebb technikai körülmények között, de társadalmi körülmények miatt talán nyitottabban – olyan sokszor átéltek: egy őket megérintő film nézése közben együtt sírni-nevetni 200-300 társukkal. Milyen fontos lehetőség is ez arra, hogy érzelmileg gazdagodjanak!

Pintér Ambrus OSB,
mozigépészpáter

Életünk

Ízek, imák, képek

Május 13-án, pénteken „rokonlátogatásra” indultunk Bécsbe. Tizenhárom fős kiránduló csapatunkat a skót bencések monostorában Johannes apát úr fogadta, aki Augustinus atyára bízott bennünket.

Ő volt kalauzunk a monostorban. Sétánkat a templom alatt, a kriptában kezdtük, ahol 1177 óta nyugszik a monostor alapítója, II. (Jasomirgott) Henrik osztrák őrgróf. Lányának, Babenbergi Ágnesnek, III. István királyunk feleségének sírja is itt található. A krypta után körülnéztünk a 19. században jelentősen átalakított, de alapvetően barokk templomban. A középkori maradványoknál is jártunk, egy alaprajz segítségével pedig gondolatban elképzeltük, hogy milyen lehetett a középkorban ott álló templom. Meglepetésünkre Habsburg Rudolf és Stefánia hercegnő ükunokájával is találkoztunk, aki éppen a templom tisztogatásában és díszítésében segédkezett.

Még a délelőtti folyamán Maximilian Alexander Trofaiert le-
váltáros gyűjteményeik értékes darabjaiból mutatott meg nekünk néhányat. Kódexek bekötéséhez használt pergamensíkok kerültek elő, melyeken középkori kották, liturgikus énekszövegek találhatók – az iniciálék díszítéséből következtethetők még az alapító írászerzetesek könyvtárából. Fontos magyar vonatkozása a gyűjtemény e darabjainak, hogy feldolgozásukat Mezey László akadémikus vezetésével végezte el egy kutatócsoport. A kódextöredékek mellett egy 1509. január 10-én kelt oklevelet is megnéztünk,

mely a bécsi és a pannonthalmi bencések között létrejött ima-
szövetség Bécsben őrzött dokumentuma. Az oklevél párját a Főapátsági Levéltár őrzi.

A napközi imaórán együtt imádkoztunk, majd pedig együtt ebédeltünk bécsi testvéreinkkel. A kávé és beszélgetés után a monostor udvarán csoportkép készült.

Délután hosszú szabadidőnk volt az osztrák fővárosban, ezért múzeumlátogató és városnéző csapatok alakultak. A két legnépszerűbb kiállításnak a Kunstforum épületében található Balthus-, valamint az Albertinában rendezett *Chagalltól Malevicsig – az orosz avantgárd* című tárlat bizonyult.

A kultúra mellett sétára, kávéra is maradt idő. Főapát úr a növényeket vette szárnyai alá, akiknek a Stephansdomba és a magyar bencés emlékezet bécsi helyeire vezető séta után ízlelhetővé tette, hogy milyen az igazi Sacher-szelet.

Hazafelé Lébényben álltunk meg, ahol a középkori Szent Jakab-templomban elénekeltük a vesperást. A helyi plébános és néhány lelkes hívő is csatlakozott hozzánk. Vacsorára a győriújbaráti Pipacs Étterembe tértünk be, ahol ínycsiklandozó étkekkel telt tálakkal vártak bennünket.

Közös szerzetesi életünk talán ritka, de intenzív, egymásra hangoló, építő eseményeivé váltak konventkirándulásaink.

Lőrinc és Iván testvér

Hatéves a Viator

2016. május 28-án hatéves lett a Viator Apátsági Étterem és Borbár. A kezdő csapat 2010 májusában ismerte meg egymást (Adri, Enikő, Tomi), egy évre rá, május 4-én csatlakozott hozzánk Peti, majd 2012. május 1-jén Fecő.

Ez alatt az időszak alatt rengeteg eseményen és rendezvényen vettünk részt. A sok együtt töltött idő és élmény hatására erős baráti és kollegiális kötelék alakult ki közöttünk.

Sokat köszönhetünk a Viatornak. Fejlődtünk szakmailag és emberileg, megismertük egymást és még sok jó, érdekes embert. Büszkéek vagyunk az elmúlt időszakra, és nagy örömmel tölt el minket, hogy ennek a csapatnak a részesei vagyunk. Soha nem fogjuk elfelejteni az itt töltött időt, és reméljük, még sok születésnapot ünnepelhetünk együtt az étterem életében.

A Viator felszolgáló csapata

Életünk

Tíz év jazz Pannonhalmán

A Pannonhalmi Apátsági Pincészet szemrevaló épületegyüttesének kialakításával azonos időben környezetének rendezése is megtörtént. Ennek során épült ki egy díszkövel rakott terület is, amely elsősorban a szüreti időszakban folyó préselésből származó törköly ideiglenes tárolására szolgált. 2005 májusában e tér szomszédságában nyílt meg az a kóstolóterasz, ahonnan a monostori levendulaültetvények és a keleti irányba nyúló táj csodálatos képe tárul a finom borok társaságát élvező vendégek elé. Az időközben felcseperedett hárs-, törökmogyoró- és szelídgesztenyefákkal tarkított terasz melletti rész azonban a legtöbb könnyű nyárestén törköly hiányában inkább egy zenekari pódium képét varázsolta elénk – 10 évvel ezelőtt pontosan ez a benyomás inspirált minket arra, hogy akkor ugyan még csak kísérleti jelleggel, de már hagyományteremtő céllal életre hívjuk a Pannonhalmi Jazzterasz rendezvénysorozatot, csodásan csengő akkordba rendezve a hús borok, a gyönyörű természet és a szárnyaló jazz nyújtotta örömeket.

A 2010-ben átadott VIATOR Apátsági Étterem a VIATOR Jazzvacsorák, a 2014-ben megnyílt, a Pannonhalmi Apátsági Múzeumnak otthont adó Apátsági Major Látogatóközpont pedig a Pannonhalmi Jazzmajor képében újabb helyszíneket és persze lehetőségeket szolgáltatott ahhoz, hogy bor- illetve gasztrokultúra, szabadtéri környezet és minőségi jazz-zene szőlőszüretig tartó kifestiválként forrjanak egybe a Pannonhalmi Jazznyár égisze alatt.

E pannonhalmi jazzkoncertek tizedik szezonja egybeesik a Pannonhalmi Bencés Gimnázium berkeiben mű-

ködő Bencés Big Band első X-be történő belépésével. A gimnázium saját zenekara 2006 őszén alakult az iskola tanulóiból és tanáraiból, akik a kezdeti próbálkozások után a big band-hangzás kialakítását tűzték ki célul. Műsorukon a klasszikus swing-, latin- és funky-örökzöldek mellett a mai zenei slágerek feldolgozásai egyaránt szerepelnek, de a gimnázium kórusával karöltve sikerült több spirituálé- és gospelmise zenei anyagát is összeállítaniuk, amelyet diákmiséken, illetve több városban is bemutattak. Első önálló koncertjükön, amelyre „Kiskarácsony, Jazzkarácsony” címmel 2009-ben került sor, a gimnázium Tanári Jazz Kvartettjével közösen léptek fel. 2012-ben a XII. Budapesti Big Band Fesztiválon „B” kategóriában ezüst minősítést szereztek, amely komoly szakmai elismerést jelentett és további lendületet adott a zenekar számára. A Pannonhalmi Jazznyár keretében 2014-ben meghívást kaptak a Pannonhalmi Jazzterasz színpadára, ahol két kiváló vendégművésszel, Tóth Viktor altzsaxofonossal és Mágedli Maja énekesnővel közösen léptek fel. Ugyan ebben az évben egy újabb iskolai szakkört indítottak Improvizációs Műhely néven, amelynek célja a kisenekari játék és az improvizációs készségek fejlesztése. A zenekar összetétele minden évben változik, így a tízéves Bencés Big Band munkájában mind ez idáig több mint hatvan diák vett részt, vezetője azonban alapításától fogva továbbra is változatlan: ő Kiss Zsolt, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium énekzene-tanára. 2016-ban az immár számos apátsági helyszínen megrendezésre került jazzkoncertek sorozatának és a pan-

nonhalmi gimnázium big bandjének tízéves ünnepe találkozott a Pannonhalmi Főapátság patrónusaként tisztelt Szent Márton születésének 1700. évfordulója alkalmából meghirdetett Szent Márton-év gazdag programszorozatával. E jubileumok egyedi és egyszeri módon a monostori levendula- és gyógynövénykertben 2016. július 1-2. napokon megrendezésre került nagyszabású Szent Márton Jazzfesztivál formájában kapcsolódtak össze, a Pannonhalmi Levendulanapok keretében július 3-i ráadásaként a Levendula SWEET édességkiállítással és -vásárral lekerekítve.

Illés Tamás, kereskedelmi és marketing vezető

Rendkívüli tanárok

Interjú Kovács Alidával

Mivel precíz embernek ismersz, elővettem a Pannonhalmi Zsemle 2007. márciusi számát, amelyben Erdőssy Gellért hét kérdésben gyakorlatilag mindent megkérdez Tőled. Ha jól számolom, ez a kilencedik év, így lehetne Kilenc év kilenc kérdés. Hogy stílusosak legyünk, és merítsünk klasszikusoktól, Szabó Bori szülőértekezletes képzeletbeli dobzából kilenc kérdés a 2015/2016 tanévről.

Milyen fontos hívószavak jutnak eszedbe? Utazás, vándor, viator Szent Márton.

Az év utazása kétségtelenül a tanári zárandoklatunk Rómába Elréd atya vezetésével, ahol számomra kedves

kollégákkal váltam útítárrá. Ezt követve advent elején Antal atya javaslatára egy pápai kiruccanás, ahol a felújított Eszterházy-kastély mellett behúzódtunk kicsit a már használaton kívülre kényszerült egykori bencés gimnázium templomába. Ott kezdődött nekem a 2015-ös advent, ami a pannonhalmi gyertyagyújtásokkal teljesedett be. Idén sikerült először mind a négy pannonhalmi gyertyagyújtásra eljutnom, ugyanis a Győrből ingázóknak az időjárás sokszor megghiúsít programokat. Utazásaim sora folytatódik egy kététes cambridge-i tanulmányúttal júliusban, s felkészülök az őszi zárandoklatunkra Barcelonába a római csapat egy részével. Csordás tanár úr Komálovics

tetőtéri kiállításának megnyitó beszédében hangzott el, hogy mindannyiunkban él a vágy az élményre, az eredetire. Mindannyian képesek vagyunk felismerni a hitelességet. Ezt Pannonhalmán minden nap meg tudom élni.

Ha az év fontos iskolai eseményeiből kiemelek párat, mit jelentenek számodra ezek szubjektíven a Te szemszögedből?

A Szent Márton-év kapcsán a tizedikesek idén Szent Márton püspök életét dolgozták fel a drámakurzuson. A diákkönyvtári hangulatra most is emlékszem, ahogy sokan a földre ülve, páran elfoglalva a

székeket kapcsolódtunk be a műhelymunkába. Nagyon szeretem látni a tanítványokat nem tanórai közegben, mert így tud teljesedni és színesedni a róluk alkotott kép. Ezek a felfedezések aztán nagyban megkönnyítik az utána következő közös munkát. Ugyanis a bencés diák szerintem alkotó típus, látni szeret, tudni szeret, viszont tanulni nem szeret. Kiemelkedő események számomra a diákhangversenyek, vizsgaelőadások, illetve Jó koncert. Én magam nem tudok zenélni és énekelni, de nagy rajongója vagyok az élő zenének, s ha az előadóhoz személyesen kötődöm, mindig feltölt. Ilyen volt farsangkor Czákó Márk és Drozdík Álmos (Ph'16A) zongorakoncertje az Asztrik-teremben, Pál Zsigmond (Ph'18B) mesterműve, illetve a Benés Big Band a budapesti Bencés Bálon, amit nem szoktam kihagyni még akkor sem, ha az iskolai sítáborunk hazaérkezése másnapján van. Idén Ambrosius atya mozivilága nagyon különlegessé tette az eseményt.

Nemcsak a pannonhalmi és győri bencés bálon találkoztunk össze, hanem az év úti beszámolóján is együtt voltunk.

Igen, Henrik atya Nepál-előadása valóban tanulságos és egyedi volt. Kulcs-története szerintem a hallgatóság maradandó élménye lett. Elmesélte, hogyan menekült meg a falu népe a pusztulástól a földrengés alatt, s milyen kultúrsokk élményei lettek az ottléte idején. Ez az előadás még a Teleki-teremben volt, amelyet lassan felvált az új díszterem.

Mondhatjuk, hogy számodra ez az év új épülete?

Egy magánének növendékhangversenyen és egy civil évzáró ünnepségen

Rendkívüli tanárok

voltam benn az új díszteremben, de első benyomásra nagyon elegánsnak tűnik. Tetszik a nem tudom hányadik sorban üveglappal megláthatóvá tett Mátyás-kori falrész, ahogy megmutatja magát, de nem hivatkozik. Sajnos nem tudtam részt venni a hivatalos dísztermi bemutatáson, de a tanév utolsó napjaiban a hetedik mentorált diákkal beültünk beszélgetni, majd felfedeztük a kulisszáit. Valóban méltó kulturális tér Pannonhalmához. Kedvenc pannonthalmi tereim közé lépett be. Eddigi kedvenc helyszínem volt például a Szent Jakab-háznál lévő kápolna, amely egyik kedvenc kolléganőm férje munkája. Oda szívesen megyek csoportjaimmal is, ha dupla óránk van, és valami különleges vagy ünnepi flairt szeretnék behozni. Abban is a fa dominál, lehet, hogy ez a közös pont számomra.

Említetted a mentorálás intézményét.

Ha az év legjeinél vagyunk, legyen ez az év stratégiai újdonsága. Tavaly kezdtem a többi tanárkollégámmal együtt a mentorálást, miszerint hetente találkozik egy tanár egy hetedik tanulóval beszélgetni a mindennapokról, az iskoláról, megélt nehézségekről, illetve megosztani jó dolgokat. Tavaly kevésbé voltam sikeres, s ez sokáig bántott. Ha kudarcot vallok valamiben, amit elválltam, utána nehezen békélek meg a sikertelenséggel. Idén jobb érzéssel zártam le ezt a feladatot.

Térjünk vissza egy pillanatra a tereidhez itt, Pannonhalmán. Egy 2013 karácsonyi különszámban négy nem szokványos címszót találtam. Első a múlt varázsa – vannak kedvenc régi, esetleg ódon helyeid, például könyvtár, barokk ebédlő, kerengő?

Időben körülbelül ugyanannyi időt élttem meg a régi bazilikában, mint a fel-

újítás utániban. Láttam, ahogy szét volt verve, s nem volt jó érzés. Most viszont szívesen vagyok a felújított bazilikában, kedvencem az ónixablak, -oltár és keresztelő kút. Úgy érzem, az érzékelés legtöbb csatornáját ez szólítja meg. Nem jövök ki a bazilikából úgy, hogy ne lenne valami új élményem ezekkel kapcsolatban, például a rózsablak fényjátéka, vagy az oltár fehére.

Ezenkívül nagyon inspiráló helyeket lehet találni még Pannonhalmán beszélgetésekhez. Itt most gondolkodok arra, amikor a kollégáimmal szakítunk időt tanításon kívül. Kedvenc a Pausa apátságra néző terasza, a Viátor terasza, a Szent Mór-kilátó teteje a tanulócsoporthal, ahonnan a kilátástól a lélegzet is eláll. A teázó lent a gyógynövénykertben azért jó, mert ott gyakran összefutni Márton testvérrel, akinek delejes jókedve hamar átragad ránk s a fiúkra. Ha pedig csendesebb helyet keresünk, akkor az arborétumban a labirintus a cél. Minden évszakban más képet mutat, egyik legjobb, amikor Antal atya javaslatára a tavaszváró virágok szőnyegét néztük meg. Ha az arborétumban járok, sokszor jut eszembe Rékási tanár úr madarász szakköre, amit pár lelkes diákja pár évig továbbvitt.

A második címszót be is hoznám itt a beszélgetésbe Rékási tanár úr hallatán. A harmónia derűje. Mi jut eszedbe erről? Atyák közül Ambrus atya, Antal atya, Albin atya, Brandi atya, majd a diákok és az események fényében, mint például farsang, bálók, királyválasztás.

Alapvetően vidám és optimista alkat vagyok. A humor és a derű a lételemem, s ha olyan közegben vagyok, ahol ehhez szellem is társul, akkor lubickolok az élményekben. A bálók már említettem, nagyon impozáns események igazán

súlyos karakterekkel a meghívottak között. Számos farsangot éltem meg, amikor tanárokat kértek fel diákok szereplésekre és jelmezöltésre. Felejthetetlen Borosék diákaródiája, Hódságiék cigány showja, Drozdik karaokéja, Titusz atya bibliai aktivitije. Emlékszem Korompai tanárnő megszólalásig hasonlító jelmezeire. Az ő mindennapos sajátos jelenléte hiányozni fog a tanárból, ugyanis nyugdíjba megy.

A harmadik kulcsszó a bölcsesség békéje. Jól gondolom, hogy Elemér atyát emlitenéd Te is itt?

Késésgyűl. Nemrég fejeződtek be a szóbeli érettségik. Nincs olyan érettségi időszak, hogy ne jutna eszembe Elemér atya legendás katolikus hittan érettségiztetése. Bámulatos módon készítette fel diákjait, s meghatározó pillanatok születtek azokon a szóbeli érettségi napokon, amikor ő is ott volt. Nem hangzott el felesleges szó, s minden egyes szónak súlya volt. Hasonlóan kedvenc érettségiztetőm Antal atya, aki szintén nyugodt jelenlétével hallgat és követ. Nagyon szeretem az érettségi időszakot, méltó megkoronázása az évnak (jobb esetben).

Ugyanakkor sejteti a felszabadult nyár kezdetét, hiszen az alsóbb évfolyamok diákjai már hazautaznak vakációra. Az iskola üresedik, de még vannak ismerős arcok.

S az érettségi, a maga andalító duruzsoló álmosító hangulatával még hozzátesz az érzéshez. Hihetetlen gazdag tárház a Te Pannonhalmád.

Csordás Zoltán idézte a tetőtéri megnyitón a Komálovics Zoltán festményeiből összeállított kiállítás előtt Kafka írását, *A törvény kapujában*, ahol elhangzik, hogy csak a kapu előtt rostokolónak van nyitva a kapu. *Mindenki magának olvas, mindenki magának néz.*

az inspiráló kérdéseket feltette: Szalayné Kürthy Judit

Alumni

Felelősségvállalás diáktársainkért

Nemrég volt a 35 éves érettségi találkozóink. Számunkra külön öröm, hogy találkozóinkon immár rendszeresen részt vesz két olyan társunk is, akiket szüleik második után (1979-ben) kivettek Pannonhalmáról, tudomásom szerint azért, hogy az akkori szocialista rendszerben nagyobb eséllyel juthassanak be felsőoktatási intézménybe. Sajnos jó néhány osztálytársunkat a sors már komoly nehézségeken vitte át. Van, akit családja, barátai, hite megmentett és bírja, sőt, csodálatra méltóan derűvel és hittel viszi az élet terheit, de sajnos olyan is van, aki anyagilag vagy lelkileg nehezebb helyzetbe került, és megtört. Akik ez utóbbiakhoz tartoznak, azokat nem lehetett elérni.

A mai világban nagy érték a munkahely. Van olyan egykori bencés diák, aki magas pozícióban van, és van olyan is, aki elvesztette munkáját, így nehezebb helyzetben van. Több olyan pozitív példát tudok, aki segített, vagy valóban próbált segíteni munkahely szempontjából bajba jutott társainkon, mind osztálytársi, mind tágabb – egykori pannonhalmi diák – szinten is. Azért nagy dolog ez, mert egy munkahely esetén külön felelősség és kockázat, hogy a felvett bencés iskolatárs valóban beváló munkaerő legyen. Gondolataim szempontjából most nem is annyira az eredmény, mint inkább a tényleges segíteni akarás és tényleges cselekvés a fontos.

Az egyik minisztériumi munkahelyemen az egykori egyházi

iskolások ismertük egymást, minden héten volt egy kijelölt nap, amikor lehetőség szerint együtt ebédeltünk. Az alapot önmagában a korábbi egyházi középiskolás múlt adta, de persze ezen belül is külön örömet jelentett a közös bencés neveltetés. Hálásan gondolok erre az időszakra, mert azon túl, hogy jól tudunk beszélgetni, mindig lehetett számítani a másik segítségére, odafordulására. Sajnos, arra is volt példa, hogy valamelyik egykori bencés diák teljesen érzéketlen volt más, hasonlóan bencés diákmúltú kollégái irányában.

Jó lenne, ha azok az osztálytársaink, akik már nem akarnak többet osztálytalálkozóra jönni, azt éreznék meg, hogy számíthatnak ránk, mert nem kizáró, hanem befogadó szellemiséget élünk meg. Mi, akik most 53 évesen ott voltunk az érettségi találkozón Pannonhalmán, ezt a befogadást éreztük az atyák és Pannonhalma részéről. Pannonhalmi diákéveink alatt is és minden érettségi találkozón ezt kaptuk, de eddig talán természetesebbnek tekintettük ezt, nem figyeltünk fel ennek ritkaságára és értékére.

Egykori bencés diákként, ha bármelyikünk most olyan helyzetben van, hogy módja nyílik volt bencés vagy egyházi iskolás diákon segíteni, jó lenne, ha ezt valóban meg is tennénk. A bencés diák múlt nagy érték, de nem hiszem, hogy pusztán önmagában, kirakva az ablakba: csak akkor, ha tudatosan meg is éljük, például egykori társaink felé.

Baján László Ph '81

UltraBalaton

A május 28-i hétvégén részt vettünk az UltraBalaton nevű kerékpáros és futóversenyen. A cél rendkívül könnyen körülírható: fusd vagy tekerd körbe a Balatont egyéniben vagy csapatban. Lássuk a számokat:

- maga a táv 220 km, ami egyenlő 147 nyolcassal, vagy olyan hosszú, mintha Győrből Budapesten keresztül Kecskemétig futna valaki;
- a távot különböző idővel teljesítik a csapatok és az egyéni versenyzők, de egyéni indulóknál elképzelhető, hogy egy napnál is több időt futnak;
- a versenyen összesen több, mint 7.000

ember vesz részt, ami annyi, mintha kb. fél Keszthelyi futni kezdene egy nap szeretett tavuk körül.

Mi a 2009-es B osztályból egy tízfős baráti csapattal vágtunk neki a távnak, és hihetetlenül elfáradtunk a végére. Különböző edzettségi szinttel érkezünk, de azt gondolom, mindenki kihozta magából a maximumot, és túllépett saját korlátain.

A legdurvább élmény az volt, hogy a déli part nagy részét már éjszaka kellett futnunk. Az eredményünk 19 óra alatti futás lett, amely önmagában nem kiemelkedő, de nem is rossz eredmény.

Az eddigi egyéni rekorder valamivel több, mint 18 óra alatt ért be! Vagyis egyedül gyorsabb volt, mint mi tízen!

Nem kertelek, közben és utána is nagyon nagy fájdalmakat okoz ez a verseny. Kifáradsz szellemileg és testileg is. Egész nap zseléken és izotóniás italokon élsz, másnap pedig nem tudsz betelni a szerves ételek adta örömmel. Ennek ellenére sokkal kevesebbek lettünk volna hétfőn reggel, ha nem futjuk le a távot.

Remélem, jövőre találkozunk! Mi mindenképpen ott leszünk!

Knáb Tamás Ph '09

Területi apátság

Családnap

Ötszáz zárandoknak tartott Pál Feri atya családnapot a Szent Márton-év keretében. A szombathelyi egyházmegyével közösen szervezett, vidám hangulatú eseményen főapát úr mellett Veres András, az MKPK elnöke is részt vett.

Az esemény népszerűségét jól jelzi, hogy egy nap alatt betelt a regisztrációs keret, telt ház volt a Tornacsarnokban. Pál Feri atya szokásához híven egy lendülettel turbó-előadói fokozatba kapcsolott, és a párkapcsolatok dinamikájáról beszélt bő másfél órán keresztül. A közönség hálásan fogadta a poénokat, és hárompercenként fogta az oldalát a nevetéstől. Pál Feri varázsa ebben rejlik: hitelesen, humorosan, ugyanakkor kritikusan, de végtelen empátiával és szeretettel tud az emberi kapcsolatokról és a hitről beszélni. Mindezt közérthetően és úgy, hogy a közös alkalmak első tíz másodpercében megragadja a közönségét, és nem is eresztí a legvégéig.

Meddig tart a szerelem? Milyen motivációk mentén, hogyan házasodunk és választunk párt? Mit tehetünk a kapcsolatok kiégése ellen? Többek között ezeket a kérdéseket tette fel és adott rájuk élményszámba menő válaszokat a katolikusok egyik „celebje”. Az előadás fő kérdése az volt, hogyan lehet tartós és elégedett párkapcsolatban élni.

Pál Feri elmesélte, mennyire különbözik például egy indiai és egy magyar házasságkötés. Az indiai fiú még sohasem találkozott leendő kedvesével, mindössze egy fotója van róla, hiszen a szülők döntöttek róluk. Az indiai családalapítása azon alapul, hogy azt szeretem (meg), akivel élek. A magyar fiú pedig olyan emberrel akar élni, akit szeret. Ha mind-

ezt továbbgondoljuk: képes-e csak az összetartozás működtetni egy kapcsolatot, vagy a szerelem nélkülözhetetlen a tartós együttléléshez?

Feri atya kérdésére, miszerint létezik-e örök szerelem, meglehetősen vegyes és ellentmondásos válaszokat adtak nem kis derűtség közepette a tornatermet megtöltő jegyes- és házaspárok. Pál Feri a mentálhigiénés tapasztalatai alapján is rámutatott, hogy nem az időtartam számít, hanem az, hogy a szerelem képes átalakulást elérni a személyiségünkben. A nagy egymásra találás során (nagy Ő + nagy Ő = nagy MI) azonban hajlamosak vagyunk idealizálni a partnerünket, olyannyira, hogy kezdetben a rosszat nem is látjuk. A kisebb-nagyobb küzdelmek, a szürke hétköznapiak, a „kijózanodás” pillanatai azonban összetörik ezt a képet, és következik a démonizálás, amikor kialakul a „kölcsonös neurotikus allergia”. Azaz amit addig szépnek és jónak láttunk, képes az ellentettjébe fordulni: csak a hibákat vesszük észre a másikban. A lila köd után jön a vörös köd, és képesek vagyunk egymást az örületbe kergetni. „A párkapcsolatban bekövetkező változások, válságok senkit sem kímélnek. Ugyanakkor nagyon szegény eszköztárral dolgozunk a párkapcsolati válságainkban, holott máskor meg nagyon kreatívak vagyunk” – figyelmeztetett egy fontos tényezőre Pál Feri. Sok kapcsolat végződik válással, mert a párok hajlamosak az egymásról alkotott demonizált

képet valóságosként elfogadni, mert ez egyszerűbb, mint változni és elfogadni a másikat.

Hogyan lehet ebből kilépni? Szerencsés és kegyelmi helyzetben elindul a realizálás folyamata, ami szinte az egyetlen esély a továbblélésre. Képesé kell válnunk mind önmagunkban, mind a másikban meglátni egyszerre a jót és a rosszat is – ezzel kezdődhet meg az elfogadás útja. Tudatosítanunk kell, hogy számíthatunk egymásra, hogy fontosak vagyunk egymásnak. Mindezeket pedig élményeken keresztül kell megvalósítani.

Minden válságos időszak hozzásegíthet minket a másik mellett történő elköteleződés elmélyüléséhez. A kapcsolatokban ne legyenek „játszmák”, nem kell mindig arra törekednünk, hogy nekünk legyen igazunk, mert: „Mit akarsz, hogy igazad legyen, vagy hogy boldog légy?” – tett fel egy alapvető kérdést Feri atya. Az őszinte szeretetben ugyanis a másik fontosabb annál, mint hogy nekem legyen igazam, és nem is kell egyetértésem ahhoz, hogy érzelmileg a másikkal tartsak.

Tamás Magdolna, fizikatanár

Est nobis societas

Ernst-kódex

A *Szent Márton öröksége* című konferencia zárónapján, április 15-én a Főkönyvtárban megnyílt az az időszaki kiállítás, amelynek keretében a Széchenyi Könyvtár egyik legféltettebb kora középkori kincse, az Ernst-kódex is megtekinthető. A kódex négy hónapig vendégeskedik a monostorban, hasonló kiadása ugyanakkor szeptembertől mind a tudományos világ, mind a széles közönség számára elérhető lesz. A 12. század végén másolt kézirat valószínűleg a pannonthalmi scriptoriumban készült. Szent István kisebb és nagyobb legendájának legkorábbi másolatát, Sulpicius Severus Szent Márton-írásait, valamint rövidebb, a szerzetespüspökről szóló szövegeket tartalmaz. Jelképes erejű, hogy az Ernst-kódex, ha csak három hónapig is, de anyamonostorában, és azon belül az ország legrégebbi, ezeréves múltú könyvtárában vendégeskedik.

„Szent István király Nagyobb legendája így örökíti meg a pannonthalmi apát-ság megalapítását: *És mert Pannónia dicsőségére ott született a boldog Márton főpap, s az ő érdemeinek oltalmában aratott győzelmet ellenségein a Krisztushoz hű király, ... azért a »Szent hegynek« mondott helyen, a szent püspök telke mellett, az ő nevére monostort épített, birtokok-*

*kal, javadalmakkal és minden szükséges egyébbel gazdagította, s a közbenjárásával legyőzötteken tizedet véve a püspökségekhez hasonlatossá tette. A Nagyobb legenda István király szentté avatását (1083) megelőzően készült, a Kisebb legenda azt követően. Szövegüket négy kódex őrizte meg: három közös gyökerrű, monumentális osztrák legendárium, a negyedik a 12. századi, magyarországi eredetű Ernst-kódex. Mivel ez a legkorábbi, felbukkanásának különös jelentősége volt. Ernst Lajos műgyűjtő egy német antikváriustól vásárolta 1928-ban, ő támogatta a kézirat feldolgozását és a Szent István-legendák azonnali kiadását is. A közlétevő, Varjú Elemér nevezte el a kódexet a műgyűjtő mecénásról, akitől végül 1934-ben az Országos Széchényi Könyvtár vette meg” – foglalja össze a kódex történetét Madas Edit akadémikus, művelődéstörténész a főkönyvtári kiállítás *Szent Márton emlékezete. Két kiállítás a Pannonthalmi Főapátság teremkönyvtárában* című katalóguskötetében.*

A főkönyvtár dísztermében a kódex tárlóban tekinthető meg, hat nagyméretű tabló kíséretében. Az installáció eleme a hasonmáskiadás első, bőrkötéses,

sorszámozatlan példánya, amelybe belelapozva szinte kézzelfoghatóan találkozhatunk a tárlóban található kódexszel. A hasonló kiadás ötven számozott, bőrkötéses példányban, valamint 250 papírkötéses példányban jelenik meg. A faksimiléhez terjedelmes kísérőkötet társul, amely a kódex tudományos leírását, szövegeinek szövegkiadását és fordítását tartalmazza Déri Balázs, Madas Edit és Szóvák Kornél tudományos közreműködésében. A hasonló kiadás bemutatására szeptember 28-án kerül sor az Országos Széchényi Könyvtárban. A Szent Márton-év különleges alkalmát nyújt arra, hogy Pannonthalma monostora az OSZK-val való együttműködés révén ismét komolyan hozzájáruljon a magyar tudományossághoz: az Ernst-kódex hasonló kiadása legutóbb 1928-ban jelent meg, akkor is csak a Szent István-szövegeket tartalmazó résszel. Mostantól a magyar művelődéstörténetnek és monostorunk történetének ez a kiemelt darabja is elérhető lesz mindenki számára – a maga teljes szépségében.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

A zene közösségében

Carnegie Hall a Boldogasszony-kápolnában

Idén lettünk a Budapesti Fesztiválzenekar partneriskolája. Tárt karokkal fogadtak minket itt is, mondhatni, már várták a jelentkezésünket. Két osztály már el is jutott a Müpába kedvezményes jeggyel a koncertjükre. Első „hazai” fellépésük

apropója szinte sorsszerűen esett egybe a Szent Márton-év mottójával. „Közösségi hét” nevű programjuk keretében kisebb települések templomaiban lépnek fel ingyen. Ajándékconcertet hoznak azoknak a közösségeknek, amelyek – különböző okok miatt – nem juthatnak el a nagy, budapesti koncert-

termekbe. Házhoz szállítják a világszínvonalat, kápolnába a Carnegie Hallt. Mi csak közvetítünk. Az volt a terv, hogy az idei Szent Márton-hét támogatott családjait hívjuk meg a koncertre. Melyik az igazi gesztus: lemenni a Várból a városba, vagy felhozni a várost a Várba? Végül az utóbbit választottuk, így került

Est nobis societas

a koncert a Boldogasszony-kápolnába. Június 16-ai koncertjükön két Bach-kantátát játszottak két Bachtól – Johann Ludwig és Johann Sebastian –, egyházi művek 1716-ból és 1719-ből. Korabeli hangszerek mintájára készült hangszereken. Volt itt oboa da caccia, görbén hajlítva, hogy elérjék az ujjak az alsó hangokat, meg oboa d'amore is – fából. A közönség sorában a város népe. A helyi rászorultakat, akiknek ősszel gyűjtöttünk, mégsem tudtuk elhozni. Mert meghívni könnyebb, mint felhozni. Közösségben voltunk tehát, Vár és város ideiglenes közösségében, a zene idejére mindenképpen. De a barokk művek is a kápolnával, amelynek építését éppen az idő tájt, 1714-ben kezdték el az építők a nem magyar anyanyelvű lakosság számára. Már maga az építés is közösségteremtő

tett volt. A művek közt elhangzó evangéliumi szövegek a fordító, Békés Gellért atya végső nyughelyéül szolgáló kriptával. Ahogy a fordító meghív az evangéliumolvasók táborába, a fordítás aktusa is közösséget teremt. A vendégfogadás is része az ideig-óráig tartó közösség születésének. Érkezéskor a díszterem szerez meglepetést. Nem ülnek be a sorokba a zenészek, mint más csoportok. Egyértelmű kíváncsisággal és elégedettséggel a színpadot veszik célba, ez az ő helyük, én is tanulok tőlük. Búcsúzáskor a korosabb brácsás meséli, hogy gyakran repül erre. Persze, mondom, légifolyosó. De nem, vitorlázik, itt szokott fordulni, fontos tájékozódási pont a torony. Ha vitorlázórepülőt látok ezután fordulni a magasban, Bachra fogok gondolni.

Barcza István igazgató-helyettes

Szent Márton-bélyeg

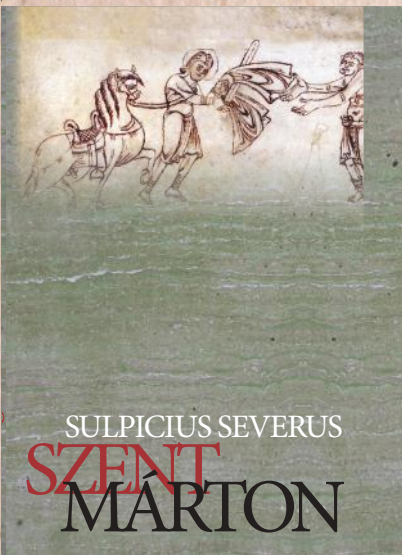
Szent Márton születésének 1700. évfordulójára a Magyar Posta emlékbélyeget bocsátott ki. Ezt március 18-án az időszaki kiállítás megnyitáskor a Főapátsági Könyvtárban Veres András szombathelyi püspök úr, Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát úr és Kovács Zoltán vezérigazgató-helyettes úr (aki iskolánk diákja volt) közösen bocsátotta útjára. A bélyegképen a Pannonhalmi Evangelistarium Szent Márton-ábrázolása látható. Az ünnepi felolvasásra kijelölt evangéliumi-részlet szövegének kezdő díszes (H) betűjét (iniciálét) a bélyegen aranyfóliával nyomtatták, ez teszi különlegessé Baticz Barnabás bélyegtervező grafikus alkotását. A kódexben szereplő szentírási szöveg egy része is szerepel a bélye-

gen: H(omo quidam nobilis) abiit in regione longinquam accipere signum regnum et reverti... (Egy nemes ember messze földre indult, hogy királyságot szerezzen magának, és azután visszatérjen... – Lk 19,12). Az elsőnap bélyegző a pannonhalmi konvent középkori (Szent Mártont ábrázoló) pecsétnyomójának ábrája alapján készült, az elsőnap boríték az Evangelistariumnak egy másik Szent Márton-ábrázolása szerepel. A bélyeg 115 Ft-os névértéke segíti, hogy minél többen forgalmi bélyegként használhassák bérmentesítésre.

Hirka Antal OSB

Könyvajánló – Sulpicius Severus: Szent Márton

Sulpicius Severus, a 4. században élt és megtért gall arisztokrata három írásműben mutatja be példaképe, a pannoniai születésű Szent Márton életét. A három írásmű, az Életrajz, a Levelek és a Dialógusok három különböző műfajban beszél a szerzetespüspökről. A legelső munka még Márton életében, 396-ban, a levelek röviddel halála után, a Dialógusok pedig 405 körül keletkezett. Nemcsak Márton életének eseményeiről, mondásairól és csodáiról értesülünk belőlük, hanem bepillantást nyerhetünk a keresztényüldözés korából éppen csak kilépő egyház problémáiba, kísértéseibe, hűtlenségeibe és erényeibe is. Mindezt pedig lebilincselő stílusban, ragyogó és gördülékeny prózában – vagy éppen párbeszédben. Sulpicius Severus írásai különleges korbá vezetnek el, amelyet antik pogány világ és kereszténység, hagyományos irodalom és folytonos megújulás, arisztokrata baráti körök és keresztény életstílus, a keresztényüldözésből kilépő városi egyház és a városon kívülre menekülő szerzetesi-aszkéta egyház bonyolult viszonyrendszere jellemez. E háttér előtt bontakozik ki a katonából lett nagy hatású szerzetespüspök, Szent Márton alakja.

Ajánló

Sulpicius Severus Mártonról szóló írásai nem teljesen ismeretlenek a hazai olvasók előtt, hiszen a Bencés Kiadó már a kilencvenes években megjelentette az életrajz és a levelek fordítását. Ugyanakkor a Mártonról szóló legterjedelme-

sebb és legizgalmasabb sulpiciusi munka eddig nem volt elérhető magyarul. A most megjelentetett kötetben a három munka pannonhalmi bencés szerzetesek fordításában teljes egészében elérhető.

A könyv megvásárolható:

Benedictinus – Apátsági termékek boltja, 1053 Budapest, Károlyi utca 19.

E-mail: bencesbolt@osb.hu

www.apatsagitermek.hu

Arcus Temporum 2016

Egy év kihagyás után a Szent Márton-év keretében augusztus 26–28. között ismét megrendezésre kerül az Arcus Temporum művészeti fesztivál a főapátságban. Mottója – mi is lehetne más? – az emlékévként: „Közösségben vagyunk”. Ám ez a közösség ezúttal sok-sok síkot köt össze. Közösségbe kerül egymással és Pannonhalmával két régi „hárcostárs” zenész, Keller András és Rácz Zoltán mint a fesztivál művészeti vezetői. Közösségre lép egymással egy klasszikus zeneszerző a múltból, Joseph Haydn, valamint hat zeneszerző a jelenből: a 90. születésnapját ünneplő Kurtág György, a 90 éve született Morton Feldman, a 80 éves Steve Reich, a tíz évvel ezelőtt elhunyt Ligeti György, valamint Olivier Messiaen és David Lang. És közösségre lépnek a monostor szerzetesei mindazokkal, akik a fesztiválra Pannonhalmára érkeznek: zeneszerzőkkel és zenéikkel, zenészekkel és közönséggel. És persze mindezek ugyancsak vállalják a közösséget a monostor lakóival. Az idei évben a zene befogadásán túl – a fesztivál hagyományait megtartva, ugyanakkor némileg változtatva is azokon – egyéb közösségetermelő alkalmakra is összpontosítunk: a fesztivál vendégeit a *Kiállítás*, *Imádság* és *Spiritualitás* nagy témáiban újabb és újabb találkozásra hívjuk. Lehet, hogy éppen a *spiritualitás* szó az, amely minden témát és közösséget összefűz ebben az évben.

Ami a zenét illeti: a hat nagy koncertre ismét a főapátság reprezentatív kulturális tereiben kerül sor. A nyitókoncert keretében Joseph Haydn *A teremtés* című oratóriuma a bazilikában szólal meg. A fesztivál történetében első ízben kerül sor arra, hogy a beteljesedést szimbolizáló, építészetileg üres, emelt keleti szentélyben bibliai-egyházi tematikájú oratóriumot adnak elő. Ugyanebben a térben kerül sor egy egyedülálló zenei alkalomra a fesztivál zárónapján: Ligeti György tizenhat szólamú kórusra írt *Lux Aeterna* című darabja a liturgia kontextusában, a szerzetesközösség hagyományos gregorián napközi imaóráját követően csendül fel. A bazilika mellett koncerthelyszíneként jelenik meg a Boldogasszony-kápolna (Kurtág, Haydn és ütős-vokális zene), valamint a Szent Márton-év keretében kialakított multifunkcionális kulturális terem. Utóbbi tér a kamarazene európai viszonylatban is kiemelkedő előadótérnek címére tarthat igényt, és most debütál a műértő közönség előtt. A koncertsorozat ki egészül egy éjszakai előadással, amelynek keretében Presser Gábor és Szakcsi Lakatos Béla előadóművészete keresi a közösség útjait a régi és az új mesterek műveivel.

Keller András, a fesztivál művészeti vezetője így váll a fesztiválról:

„Megfigyeltem magamon, hogy valahányszor Pannonhalmára felé közeledek, már jóval azelőtt, hogy meglátnám az

apátságot, befejezem a telefonálást az autóban, elzárom a rádiót, továbbútnak az addigi gondolatok: csend lesz. Nem igazán csend, mert hallani a kerékszajt, érezni a szívverést, és nem tudom irányítani a gondolataimat.

Ösztönösen készülődöm: Pannonhalmán mindenki másként találkozik önmagával. Felemelő érzés belépni egy olyan térbe és közösségbe, ahol kinyílik a szívünk, a szellemünk; ahol máshogyan látunk, hallunk, hallgatunk. [...]

Az Arcus Temporumon elhangzó zenék nemcsak párbeszédet folytatnak egymással, hanem közösségbe kerülnek Pannonhalmára szellemével, az ott élőkkel és odalátogatókkal.

Pannonhalmára egy másik dimenzió: az is hazamegy, aki először téved oda...”

Részletes program és információ:

www.arcustemporum.com

Ajánló

Pannonhalmi Gyógynövényhét

....borsmenta citromfű kakukkfű le- vendula zsálya....

A bencés szerzetesrend gazdag gyógyító, gyógynövényekkel kapcsolatos hagyományokkal rendelkezik. A középkori kolostori gyógynövényes emlékeket felelevenítve 2011-ben első alkalommal, de hagyományteremtő céllal rendeztük meg a Pannonhalmi Főapátságban a Gyógynövényhetet. A rendezvény idén ötödik alkalommal várja az ide látogatókat, amelyet a tradíciókhoz hűen augusztus 15-én, Nagyboldogasszony napján gyógynövényáldással egybekötve nyitunk meg.

A hét során a gyógy- és fűszernövényekhez kapcsolódó ismeretterjesztő és kézműves foglalkozásokkal várjuk vendégeinket, a gyógynövényházban kialakított teázóban gyógynövény szörpök és -teák kóstolhatók, a VIATOR Apátsági Étterem és Borbárban és a PAUSA Apátsági Kávéházban gyógy-

növényes fagyaltok, sütemények, frissítők fogyaszthatóak. A gyógynövényhét alatt különleges szakmai vezetésekkel készülünk, ahol a látogatók megismerhetik a Pannonhalmi Gyógynövénykert öt legfontosabb gyógynövényét. A bencés gyógyászati hagyományokat, a térségben honos és termesztett gyógynövényekhez kapcsolódó kulturális kincset bemutató programjainkra mindenkit szeretettel várunk.

A gyógynövényhét központi helyszíne a gyógynövényház, valamint az ezt körülvevő, középkori minta alapján megtervezett gyógynövénykert. Az itt létesített gyógynövényműhelyünk, az Officina Sancti Martini célja és feladata a kertészetben termesztett növények kivonatainak felhasználása és gyógynövénytartalmú termékek előállítása, illetve a kolostori gyógyászat bencés hagyományainak ápolása. A kézműves

kozmetikai és gasztronómiai termékek a legnagyobb gonddal és igényességgel készülnek a gyógynövénykert alapanyagait felhasználva, melyek megvásárolhatóak helyben, illetve az augusztus 15-én újonnan megnyíló Benedictinus Apátsági Termékek budapesti boltjában is.

A gyógynövényhét kiemelt programja a Kolostori termékek vására és világörökség utcája. A kétnapos programsorozat augusztus 20-21-én vásárral, kézműves foglalkozásokkal, solymász bemutatóval, gyógynövénykerti előadásokkal és vásári komédiával vár kicsiket és nagyokat egyaránt.

Pannonhalma Élmény – Legyen a részese!

Szentélyalapfal a középkorból

A jubileumi Szent Márton-év újabb ajándékeként nagy jelentőségű középkori szentélyalapfal-maradvány került elő támpillérekkel együtt Pannonhalmán a Gyümölcstető Boldogasszony bencés plébániatemplom főhajójában. A 14–15. századi építészeti és régészeti leletek a padlóépítési munkák közben kerültek elő. Az egykori Györszentmárton településrészen fekvő szentély jelentős falmaradványa esztétikai szempontból is kiemelkedő.

A feltárt középkori szentélyzáródás mögött, közvetlenül a jelenlegi oltár előtt három sírt találtak bronzfeszülettel és melldísszel. A középkori karzatpíler mellett II. Ulászló ezüstpénzére

bukkantak. Az egykori diadalív alapjai mellől mívesen faragott 14. század végi gótikus kőleletek, kaputöredékek jöttek a felszínre. Sólymos Szilveszter bencés atya egyik tanulmányában ezeket levéltári kutatásai alapján már feltételezte.

„Jelentősége abban áll, hogy Pannonhalma – egykor Szentmárton – városi területén ez az első kézzelfogható kvalitásos középkori épített emlék” – mondta Eszes Tibor, a folyamatban lévő rekonstrukciós munkák műemléki műszaki vezetője, aki építésként második éve kutatja a templomot és épített környezetét.

A régészeti munkákat Losonczi Máté, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormány-

hivatal régésze felügyelte. A feltárást a győri Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum régészei, Mező Krisztián és Tomka Péter végezték. Az épület periodizálása László Csaba régész felügyeletével történt. A középkori falból kivett téglamintának lumineszcens kormeghatározó mérését az ELTE TTK Kari Kutató és Műszer Központ végezte Szabó Csaba igazgató és Novothny Ágnes laborvezető irányításával. Korukat 1391–1457-re, a török kort megelőző időszakra állapították meg.

Reményeink szerint az átfogó templomfelújítás Czigány Tamás építész és Eszes Tibor kutató építész tervei szerint hamarosan elkészülhet.

Országos eredményeink

Verseny	Név	Helyezés		Felkészítő tanár
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Latin nyelv	Telek András	12.b	8.	Czakó Zsuzsa
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Latin nyelv	Drozdik Álmos	12.a	11.	Csertán Judit
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Latin nyelv	Szlovicsák Béla	11.b	14.	Csertán Judit
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Filozófia	Telek András	12.b	6.	Rochlitz Kyra
Nemzetközi Filozófiai Diákolimpia, Gent	Horváth Ábrahám	11.b	3.	Rochlitz Kyra
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Földrajz	Csengei Zoltán	11.b	17.	Erdőssy István
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Biológia	Bódy István	12.b	25.	Csanaki Szabolcs
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Kémia	Ernyey Dániel	10.b	17.	Drozdik Attila
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Kémia	Telek András	12.b	31.	Drozdik Attila
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny - Angol nyelv	Kaszás Dániel	12.b	34.	Török Júlia
Ábel Jenő Országos Latin Tanulmányi Verseny - Minores	Balassa Máté	10.b	kiemelt dícséret	Borián Elréd OSB
Cornides István Matematika-Fizika Emlékverseny	Ferenczy Péter	10.a	6.	Hirka Antal OSB, Tamás Magdolna
Károly Iréneusz Fizikaverseny	Selmeci Mátyás	8.	2.	Drozdik Attila, Hirka Antal OSB Tamás Magdolna
	Ferenczy Péter	10.a	4.	
	Matusek Márton	12.a	4.	
	Öveges József Fizikaverseny	Ernyey Dániel	10.b	
Szilárd Leó Atomfizikai Verseny	Topa Lukács, Matusek Márton	12.a	35-36.	
Curie Kémiaverseny	Ernyey Dániel	10.b	7.	Drozdik Attila
Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny	Ernyey Dániel	10.b	8.	Drozdik Attila
TUDOK - irodalom	Horváth Domonkos	12.b	1.	Komálovics Zoltán
Vörösmarty Mihály Országos Hazafias Szavalóverseny	Pamper Zsolt	11.b	1.	Komálovics Zoltán
Műhely folyóirat szavalóversenye	Pamper Zsolt	11.b	különdíj	Komálovics Zoltán
Kisfaludy Diákiró Pályázat	Drozdik Álmos	12.a	1.	Komálovics Zoltán
Robot Race Országos Középiskolai Csapatverseny	Bódy István, Hartyányi Gábor, Csehi Ágoston	12.b 10.a	1.	Pintér Ambrus OSB
Festival d'Italiano - Versmondás	Tóth Domonkos	12.b	2.	Villányi Rita
XIX. Nemzetközi Faludi Filmszemle	Pompadu Stúdió: Csanaki Ábel, Csehi Ágoston, Hainzl Tobias, Kiss Péter Gábor, Komlóssy Dániel, Lendvai Mihály, Kátai Bence	10.a	a zsűri különdíja	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
Ökumenikus Diáki filmszemle	Újra nyeregben Bagó Márton	10.b	2.	Kátai Balázs, Csertán Károly, Hartyándi Mátyás
Ökumenikus Diáki filmszemle	Menny a Pokolba' Izer János, Tóth-Heyn Máté, Ötvös István, Csongrády Kornél, Udvarhelyi Márton, Szalai Zsolt	11.b	1. + közönségsdíj	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
Ökumenikus Diáki filmszemle	Pontosvessző Kátai Bence, Komlóssy Dániel, Tringer András, Halla Bálint, Szabó Márton	10.a 7. Ph'15	1.	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
CENTROPA Alapítvány pályázata	A zsidóság története Pápán Pompadu Stúdió: Csanaki Ábel, Csehi Ágoston, Hainzl Tobias, Kiss Péter Gábor, Komlóssy Dániel, Lendvai Mihály	10.a	2.	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
Az első vágás Szent Márton diákfilmpályázat	Fél köpönyeg- nem csak egy mozdulat B. Kis Benedek, Csizmazia Mátyás, Horváth Ábrahám, Szlovicsák Béla	11.b	2.	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
Az első vágás Szent Márton diákfilmpályázat	Anagnorisis Csiky Miklós, Horváth Domonkos, Tóth Domonkos	12.b	3.	Kátai Balázs, Hartyándi Mátyás, Csertán Károly
XVII. Országos Rajeczky Benjamin népdal- és gregorián verseny	Gregorián: Cantores Martini skóla Telek András, Vadas Gellért, Tóth Domonkos, Tóth Péter, Pál Zsigmond, Beller Barnabás, Németh Ambrus, Urbanics Tamás, Knáb András	10- 12.b	ezüst minősítés	Brandné Szabó Ildikó

Országos eredményeink

Verseny	Név	Helyezés	Felkészítő tanár
XVII. Országos Rajeczky Benjamin népdal- és gregorián verseny	Népzene: Telek András, Vadas Gellért, Radnai Kristóf	12.b	arany minősítés Mesics György
XVII. Országos Rajeczky Benjamin népdal- és gregorián verseny	Népzene: <i>Mákoslecső együttes</i> Szálkai Ádám, Bángi-Magyar Tódor, Bángi-Magyar Ignác, Csörgő Bence	10-11.a	kiemelt arany minősítés Kozma Ildikó
XVII. Országos Rajeczky Benjamin népdal- és gregorián verseny „Tiszán innen – Dunán túl” országos népdaléneklési minősítő verseny	Népdal: <i>Lajterja kisegyüttes</i> Telek András, Radnai Kristóf, Tóth Péter, Tóth Domonkos, Vadas Gellért	12.b	kiemelt arany minősítés Kiss Zsolt
Mezei futás, diákolimpia V. kcs., 4 x 1000 m, országos döntő	Drozdik Csaba, Marsó Máté, Török Tamás, Andrányi Márton, Szalai Dániel	9-11.	6. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Petőházi Bence	8.	2. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Szabó Jakab	8.	3. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Biros Benedek	7.	7. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Drozdik Csaba	9.a	2. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Andrányi Márton	11.b	3. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Török Tamás	10.b	4. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Szalai Dániel	10.a	5. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Németh Bence	12.b	1. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Schumicky Vencel	11.b	2. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	Kele Ádám	11.b	4. Török Loránd
Mezei futás KIDS országos döntő	csapat mindhárom korcsoport		1. Török Loránd
KIDS Pályabajnokság	4 x 400 m-es váltó, csapat Petőházi Bence, Kaposi Jeromos, Szabó Jakab, Biros Benedek	7-8.	1. Török Loránd
KIDS Pályabajnokság	Barcza Zsigmond, 1500 m, egyéni	8.	5. Török Loránd
KIDS Pályabajnokság	Drozdik Csaba, 1500 m, egyéni	9.a	2. Török Loránd
KIDS Pályabajnokság	Schumicky Vencel, 3000 m, egyéni	11.b	2. Török Loránd
Diákolimpia Országos Döntő, kosárlabda	Barcsák Bálint, Berente Miklós, Berzi András, Bódy István, Bódi Levente, Borzsák István, Fejér Domonkos, Ferenczy Péter, Iván Soma, Kállay Albert, Kondé Márton, Kovács Balázs, Kovács Dániel, Láng Rudolf, Loósz Balázs, Lits Benedek, Marxer Benedek, Schreng Miklós, Szilágyi Vince, Topa Lukács, Tóth Máté, Vámosi Filip	9-12.	profi kategória: 9. amatőr kategória: 4. Erdőssy István
KIDS kosárlabda			2. Erdőssy István
B33 elődöntő kosárlabda	Fejér Domonkos, Kovács Balázs, Marxer Benedek, Tóth Máté		4. Erdőssy István
Beliczay-emlékverseny vívás	Óri Csongor	11.b	2. Dejcsics Konrád,
Beliczay-emlékverseny vívás	Fazekas Özséb	11.b	3. Polgár Pál,
Beliczay-emlékverseny vívás	Hartványi Gábor	12.b	5. Sellei András,
Beliczay-emlékverseny vívás	Horváth László	9.a	6. Stánicz Attila
KIDS vívás	Óri Csongor	11.b	1. Dejcsics Konrád,
KIDS vívás	Hartványi Gábor	12.b	2. Polgár Pál,
KIDS vívás	Horváth László	9.a	2. ill. 4. Sellei András,
KIDS vívás	Macsek Bálint	7.	3. Stánicz Attila
Tör Diákolimpia, I. Korcsoport, Országos döntő	Fazekas Özséb	11.b	5.
Tör Diákolimpia, I. Korcsoport, Országos döntő	Jánosa Benedek	11.b	7.
Tör Diákolimpia, I. Korcsoport, Országos döntő	Csizmazia Mátyás	11.b	9.
KIDS torna - gyűrű	Csekő Dániel	12.b	2. Csanaki Szabolcs
KIDS torna - csapat	Csekő Dániel, Mezei Lőrinc, Vadas Gellért, Kátai Bence, Hainzl Tobias, Csehi Ágoston		3. Csanaki Szabolcs
KIDS foci	Varga B Tamás, Török Lőrinc, Németh Ambrus, Gubányi Ferenc, Káplár Máté, Borka Bálint Tavaszi Péter, Drozdik Csaba	9-10.	3. Pápai László
KIDS asztalitenisz	Ferenczy Péter, Soós Bence	10.a	5.
Sakk diákolimpia	Rátkai István	11.b	7. Décsei Sándor

Életünk

Szabinás hittantábor 2016

Ebben az évben is táborral koronáztuk meg a budapesti Szent Szabina-kápolna hittanosaival az évet. Közel százhuszan szálltuk meg a bükk-szentkereszti ifjúsági tábor, ahol öt napon át az irgalmasság volt a téma, és irgalmatlanul jól éreztük magunkat.

Egymásra figyelve gyakoroltuk az irgalmasság cselekedeteit, amelyek előbb gyöngyökké váltak a karkötőinken, végül egy hatalmas üvegben gyűltek. Gyakori látvány volt, hogy kicsik és nagyok ajándékozták meg egymást egy-egy szí-

nes gyönggyel, amivel egy apró kedvességért, figyelmességért fejezik ki hálájukat. Hasonlóan gyakoriak voltak a füvet böngészők csoportjai is, akik a kibomlott karkötő széthullott gyöngyeit próbálták összevadászni több, de inkább kevesebb sikerrel...

A tábor végére a felmagasztosult uborkás üvegbe rendesen gyűltek az irgalmasság kicsiny gyöngyei (ahogy az egyszerű kettős kiszorította a kofacsomót a karkötőkön – cserkészek figyelmébe), de még így is bőven maradt hely benne. Ezen azonban nemigen bántódtunk, hiszen nem csak az a több száz gyöngy hiányzott belőle, amelyeket a tábor egész területén potyogtattunk el, hanem annyi láthatatlan gyöngy is gyűlt bele, amennyi bizonyosan bele se fért volna. Ezek a gyöngyök a rejtekben maradt cselekedetek, amelyeket nem vettünk észre, de segítettek rajtunk, gazdagítottak minket, szebbé tették a közös táborunkat.

Amellett hogy a hittancsoportok az irgalmasság témájával foglalkoztak, a fiatalok számtalan programon vehettek részt. A tábor elején mindenki választott egy projektet, amelybe bekapcsolódva valamilyen alkotó, készségfejlesztő munkában vett részt. Idén volt mozaikkészítés, ajándékkártya rajzolás, kenyérsütés, kung-fu, újságírás, kórus, gyógynövény-ismeret, gépszerelés, fotófal festés. Idén sem hiányzott a kincskeresés, amelyben a Star wars univerzum bátor lázadóiként a Halálcsillag tervrajzait szereztük meg – bizonyosan lepipálva az erőtlen hollywoodi próbálkozást. A bátorságpróbán mindenki próbára tehetette magát, vajon mit lát a sötétben. Jákó atya „Jézus!” kiáltásai talán még most is visszhangoznak a Bükk erdeiben. A táncház és a borkóstoló inkább a nagyobbaknak szerzett örömet, de a sorversenyekben és a sokféle sportjátékban mindenki mély felszabadultságot élhetett át. Az idei tábor sztárprogramja a vízicsúszda lett: önfeledt szánkázás a vizes főlán.

Ha a szabinás hittantáborra gondolok, az együttléti öröme jut eszembe. És ezt igazán az teszi különlegessé, hogy kicsik és nagyok együtt osztoznak benne. Idén három tipegő baba is velünk volt, akik pillanatok alatt szereztek maguknak száz új anyukát és apukát. Ugyanilyen szívmengető volt látni, amikor a nagykamazok együtt fociztak az alsósokkal, majd néhány óra múlva esti mesét mondtak nekik. Vagy ahogy egy épp magányosan üldögélő tökmag mellé odatelepedett valaki, hogy megkérdezze, hogy vagy...

Szabinás vagy? Én is.

Matusz Hugó OSB

Ballagás '16

Beszéd-töredékek

[...] A Pannonhalmi utáni életetek kezdetén egyre több és több kitörölhetetlen nyomot fedezhettek majd fel magatokon, ami eddig nem tűnhetett fel. Talán úgy mondhatnám, hogy egyfajta jellegzetes gondolkodást, egy összetéveszthetetlen hozzáállást a világhoz – és persze rengeteg szokást. Szerencsés esetben csupa szépet, jót és hasznosat, nem pedig mondjuk azt, hogy hogyan kell taszulni ebédlőbe menet, vagy hogyan kell helyt állni a húsos pun háborúban. De akárhogy is lesz – „pannonhalmiságotok” nem fog belőletek kivészni.

Ahogy pedig immár közvetlenebbül és tartósabban is érintkeztek a külvilággal, bizony megváltozik bennetek a gimnáziumról és az egész helyről kialakított kép. Ezt a képet legfőképpen ti alakítjátok magatokban. Töletek függ, hogy hogyan emlékeztek a Siska-féle terpeszállására, Bernát atya mikulásszakálára, Sellei szálfá termetére és Pogány tanár úr hajpántjára.

Tulajdonképpen az itt eltöltött idő alatt is egy magatokban felépített térben éltetek. Ez a képzelte tér néha akadályozott, néha segített titeket abban, hogy jól éreztétek magatokat. Talán csak idősebb korotokban lesztek rá képesek, hogy átértékeljétek, netán ledöntsétek ezeket a képzelte falakat, és eljussatok a valódi Pannonhalmához, többé-kevésbé a maga valójában. Nem lennék meglepve, ha akkor majd a nosztalgia szűrőjén áteresztett emlékeitek kíséretében ti magatok ajánlanátok fel fiaitoknak, hogy jöjjenek ők is ide. És látva az itteni fejlesztéseket, lehet, hogy lányaitoknak is.

Kedves végzősök! Az emlékeitek lényeges eleme lesz ez a ballagás. Bizony

mondom nektek, boldogok, akiket most szomorúsággal tölt el a búcsúzás, mert ők megtudják majd mit is jelent ez az egész.

Lengyel Ferenc, 11.a.

Mi ballagó diákok itt állunk most Szent Márton hegyén, ott, ahol ezer éve Szent István királyunk is állt a Koppány elleni csata előtt Isten segítségét kérve. Mi is csata előtt vagyunk, az érettségi sáncait kell bevennünk, így hát mi is fohászunk és reménykedünk. Istvánnak akkor az élete és az ország sorsa múlott ezen a csatán, nekünk „csak” az életünk. Remélem, kicsi a valószínűsége, hogy bárki a felnégyelésünkre készülne, de azért nem csekély a tét, és semmiképp sem becsülhetjük alá ellenfelünket. Hiszünk a győzelemben, mert az itt eltöltött évek felvérteztek bennünket a harcra. Hiszem, hogy egyetlen perc sem múlt el nyomtalanul. [...]

Ez a vár, miközben az időben több száz éve szilárdan áll, mintha mégsem csak egyetlen helyhez kötődne. A térben pókháló szerűen behálózza az egész Földet. Talán nincs is olyan földrész, nincs is olyan ország, ahol ne találánk a közösség egy tagjára, aki megfogja a kezünket, ha segítségre szorulunk. Tudjuk, hogy az egész pókháló megrezdül, ha bárki egyetlen szálához hozzáér.

Ezért hát reménykedve indulunk el az úton, mely az alma materünkől az ismeretlenbe visz bennünket. Asztrik főapát urunk a jubileumi emlékvonulón megnyitóján azt mondta: Szent Mártonhoz hasonlóan mindannyian viátorok, vándorok vagyunk. A most

megkezdett úton hátizsákunkban magunkkal visszük az itt megszerzett tudást és tapasztalatot. Kezünkbe kaptuk a térképet és az irányítót, mely segít eligazodni az élet útjainak labirintusában. De legfontosabb, hogy szívünkben magunkkal visszük a közösségünk erejébe vetett hitünket, mely összekapcsolja a távollevőket, és időről időre visszahív bennünket kitéphetetlen gyökereinkhez. [...]

Végezetül nem maradt más hátra, mint hogy tarisznyáinkat vállunkra kanyarítsuk, vándorbotunkat kezünkbe fogjuk, és elindulunk utunkon, melynek során a világot, mi már mindig pannonthalmi szemmel fogjuk látni. Pannonthalmi szemmel. Csata között ugyan, de már ellenség nélkül. Kötelékekkel, mégis hártalanul. Úgy, ahogy van.

Atyák, Tanáraink köszönjük! Isten Veled Pannonhalmi!

Ballagás '16

Kedves Ballagók!

Akármennyire is megszoktuk jelenléteteket Pannonhalmán, akármennyire is életetek részévé váltunk – mi, akik itt élünk, bencések és civil tanárok, diákok és a Főapátság alkalmazottai, és valahogy ebbe a sora bele szeretném illeszteni az épületeket, a bazilikát, a diákotthont és az iskolát, a tornacsarnokot, a kispályát és a várkört, az arbót és a Boldogasszonyt, szóval mindazt az épített és természeti környezetet, ami körülvesz minket – akármennyire is életetek részévé vált, most mindettől meg kell válnotok. Hadd tegyem fel a szinte kötelező kérdést: Az emlékeken túl mit visztek magatokkal az útra?

Igazgatóként az elmúlt tíz évben számtalanszor kellett bemutatnom az iskolánkat. Iskolánk sajátosságait keresve minden alkalommal első között szoktam említeni a közösséget. Azt, hogy a pannonhalmi diák vagy szerves részét fogja képezni a nagy bencés iskolaközösségnek, amely egy osztályban ölt testet és ezáltal szert tesz visszavonhatatlanul, maradandóan 30 egynéhány társra, vagy nem érdemes Pannonhalmán maradnia. Hogy pontosan mikor és hogyan alakulnak ki ezek a láthatatlan, de eltérhetetlen szálak, amelyek behálózzák egy osztály életét nálunk, azt nem tudom. Az eredményét tudom és látjuk mindannyian, akik már ballagtunk Pannonhalmán; sejtik azok, akik ballagni fognak Pannonhalmán; ez nemcsak négy évre szól, ez egy életre szól. /.../

1700 évvel ezelőtt innen indult el Szent Márton. Egy pillanatra szeretném megidézni életének leghíresebb eseményét, a köpeny megosztását a koldussal. Sokszor hallottatok minket beszélni erről, mily egyszerű, ahogy a másikban meglátja a felebarátot, mily egyszerű ez az önzetlen odafordulás! Arról azon-

ban ritkábban szoktunk beszélni, ami e cselekedetet kísérte: „A körülötte állók kinevették, mert megcsonkított öltözeke csúfnak látszott számukra.” Milyen nevetséges az a katona, akinek még rendes ruhája sincs!

Kedves Ballagók!

Vigyétek magatokkal Márton példáját! Ne az árral ússzatok, hanem váljatok pisztránggá! A pisztráng mindig a tiszta vizet keresi. Mindig felfele megy. A forrás irányába halad. A nehezet választja. Könnyű az árral lefele sodródni. Hagyni, hogy vigyen a hordalék. Te ne ezt válaszd, hanem a nehezet, az erőfeszítést, önállóságot és megfontolást igénylőt, pisztránggá válj az életedben! Az életadó víz a forrásból származik, ha élni akarsz, akkor mindig fölfele tarts!

Nem rég nyílt meg az „Osztás” című kiállításunk. 10 embert mutat be, akik úgy mint Márton, megosztják az életüket és ezáltal alkotnak maradandót. Van közöttük orvos, tanár, edző, színművész, rendőr, terapeuta és lelkész egyaránt – ami közös bennük az az, hogy életüket nem tartották meg maguknak, hanem megosztották, szétszították a körülötük lévőeknek.

És most jól figyeljétek: egy titkos vágyamat osztom meg veletek:

azt szeretném, az a kérésem felétek, hogy 30-40 év múlva rólatok nyíljon itt egy kiállítás, Osztás 69-szer címmel. Hogy 69 példát lássunk magunk előtt!

Az osztás 69 egyszerű példáját! Hogy az akkori diákjaink 69 példát lássanak ámulattal maguk előtt. Hogy lássák: megéri szétszítani gondolkodás nélkül amink van, mert osztás közben átéljük a csodát: nem fogy ki kezünkől sem a kenyér, sem a hal, mert

mindenkinek jut belőle. Nem a magunk érdeméből, nem a magunk ügyességének köszönhetően, hanem azért, mert Ő cselekszik életünkben.

Amikor a vasútállomásról jövünk felfele, az egyre meredekebbé váló úttal szembesülve a legkülönbözőbb ötleteket szoktam hallani arra vonatkozóan, hogyan kéne libegőt építeni, kisvasutat; vagy hogy igazán lejöhetne értünk a járat, vagy hogy miért építkeztek olyan magasra a bencések, nem lett volna egyszerűbb lent a lapályon megépíteni azt az apátságot? De az apátság a gimnáziummal együtt bizony ott van fenn a hegy tetején, a tornacsarnokból is felfele kell jönni, az osztálytermekből is fel a hálóba, szobába, mindig fel.

Kedves Ballagók! Pannonhalmát elhagyjátok. De életed mindig felfele tarts! Ilyen az életünk. Pontosabban: ha nem hátrálsz meg, akkor ilyen az életed. Mindig fel, mindig feljebb, míg el nem éred a Forrást. Útravalóul talán szokatlan, de azt kívánom nektek, hogy a felfelé vezető út nehézsége kísérfen el egész életetekben! Életek mindig felfele tarts, egyre feljebb! És ebben a folyton felfelé vezető úton tapasztaljátok meg, mennyire igaz a szoltáros kijelentése: „akik könnyek közt vetnek, majd ujjongva aratnak!”

Kedves Ballagók! Legyetek a 21. század Mártonai! Isten veletek!

Hardi Titusz OSB, igazgató

Pannonhalma, Isten véled!

XII.A.

Osztályfőnök: Siska Gábor

Prefektus: Pogány Péter

Osztálybencés: Hirka Antal OSB

Balázs D. Kristóf	Magyar Zoltán András
Balázs Krisztián Árpád	Marxer Zalán Benedek
Berente Miklós Péter	Matusek Márton
Bognár Benedek Sámuel	Nagy Bence
Czakó Márk	Nagy Dániel
Csapláros Dániel György	Nagy László
Csíkos Lőrinc	Pandur Máté
Domokos Mihály Máté	Peák Ádám
Drozdiák Álmos Attila	Schreng Miklós Román
Fejér Domonkos József	Szabó Miklós Árpád
Ferenczy Gergő	Topa Lukács István
Gergely Péter	Tóth Imre
Hollanda Oszkár Zsolt	Tóth Levente
Horváth Gergely	Török Dávid Iván
Hunyady Gergely	Urbanics András
Kiss Zoltán-Imre	Vicze Márton András
Kovács Dániel	

XII.B.

Osztályfőnök: Sellei András

Prefektus: Baumgartner Bernát OSB

Bagó András György	Kozma Bálint
Bálint Márton András	Márton Balázs István
Barber Zoltán	Mezei Lőrinc
Barcsák Bálint	Németh Bence
Bérczesi Tamás	Orza Áron
Bódy István	Pregun Lőrinc
Czétényi Vince	Rácz Jenő Dániel
Csehi Gergely	Radnai Kristóf
Csekő Dániel	Sebestyén Levente
Csikós Máté Márton	Simon Márton Attila
Csiky Miklós	Szilágyi Gábor
Halász Bence	Telek András
Hartyányi Gábor	Tóth Domonkos
Horváth Domonkos	Tóth Péter
Karvázy Ábel	Tölgyesi Zsombor
Kaszás Dániel	Török Gellért
Kiss Benedek	Vadas Gellért
Kondé Márton Vilmos	Vasoczki Alex Dávid

